

እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ዘመን ለርስቱ የመረጣቸውና ሕዝቤ የሚላቸው እስራኤላውያን እሱ በብርቱ ክንድና በተዘረጋች እጅ በድንቅና በተአምራት አባቶቻቸውን ከባርነት ነጻ አውጥቶ ወደ ተስፋይቱ ምድር ማስገባቱን በመዘንጋት የሕይወት ውሃ ምንጭ እሱን ትተው ውሃ መያዝ የማይችሉትን ጉድጓዶች በመቆፈራቸው ሁለት ክፉ ነገሮች አደረጉ። የመጀመሪያው ክፉታቸው የሕያው ውሃ ምንጭ የሆነውን እግዚአብሔርን መተዋቸው ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ በተውት የውሃ ምንጭ ምትክ ሌሎች ጉድጓዶችን መቆፈራቸው ነው። ይህም ሁለተኛው ክፉ ነገር የሚያመለክተው የተፈጠሩትንና ማዳን የማይችሉ ጣዖታትን በመከተል ለእግዚአብሔር ይሰጡ የነበረውን አምልኮና ክብር ለጣዖታቱ መሰጠታቸውን ነው። (ኤር. 2÷13)

ቤተ ክርስቲያናችን እስራኤላውያን እንዳደረጉት አምልኮተ እግዚአብሔርን በመተው መሉ በሙሉ አምልኮተ ጣዖትን የተከተለች ባይሆንም በሌላ አቅጣጫ ግን ከዚህ ያልተለየ ሥራ እየተሠራ ይገኛል።

ወደ እግዚአብሔር የሚያደርሰው ቀጥተኛ መንገድ በቤተ ክርስቲያናችን ውስጥ አገልግሎቱን እንዳይሰጥ ለምእመናን ዝግ ከሆነ በኋላ ሌሎች አቆራራጭ የሚመስሉ ነገር ግን ዙሪያ ጥምጥም የሆኑ፤ ይህም ሆኖ ከቶ ወደ አብ የማያደርሱ ብዙ ዐዳዲስ መንገዶች ተጠርገዋል።

በዓለም ታሪክ ውስጥ ሮም በሥልጣኔዋ ገናና አገር በነበረችበት ዘመን "መንገዶች ሁሉ ወደሮም ይወስዳሉ" ተብሎላት እንደነበር የዓለም ታሪክ ይዘክራል። ወደ እግዚአብሔር የምንደርስበት መንገድ ግን ወደሮም እንደሚወስዱት መንገዶች ያለ አይደለም። ሰዎች በኋላ ተነሥተው የጠረጓቸው መንገዶች ሁሉ ወደ እግዚአብሔር አያደርሱም። እግዚአብሔር ያዘጋጀው መንገድ ብቻ እንጂ፤ እርሱም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በመጽሐፈ ሰዓታት "ፍኖት ለገበ አቡሁ አንቀጽ ዘመንገል ወላዲሁ ውእቱ ኢየሱስ ክርስቶስ " ወደ አባቱ ለመድረስ መንገድ ወደወለደው ለመግባት የሚሆን በር እርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።" እንደተባለው ማለት ነው። የኢየሱስ ክርስቶስን መንገድነት

በመዝጋት በምትኩ ሌሎች መንገዶችን ያዘጋጁ ወገኖች የእግዚአብሔርን ትክክለኛ አድራሻ በማጥፋት ያደረሱት በደል ይህ ነው አይባልም። በጥቅሉ ሲታይ ግን እንደ ሕዝበ እስራኤል አንድ ብቻ ሳይሆን ሁለት ክፉ ነገሮችን አድርገዋል። የኢየሱስ ክርስቶስን ብቸኛ መንገድነት መዝጋት የመጀመሪያው ጥፋት ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ለዐዳዲሶቹ መንገዶች የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር ፣ የእሱነቱ ብቻ መጠሪያ የሆኑ ስሞቹንና ለእርሱ ብቻ ሊቀርብ የሚገባውን ምስጋናና አምልኮ በመስጠት የእግዚአብሔርን ቅዱሳን ማክበር ሳይሆን ወደ ማምለክ መሸጋገር ነው።

"ከእኔ በቀር ሌሎች አማልክት አይሁኑልህ" (ዘጸ. 20÷3) የሚለውንና " እኔ እግዚአብሔር ነኝ ስሜ ይህ ነው። ክብሬን ለሌላ ምስጋናዬንም ለተቀረጹ ምስሎች አልሰጥም" (ኢሳ. 42÷8) የሚለውን አምላካዊ ትእዛዝ ያልተከተለው ይህ አካሄድ ከእግዚአብሔር አሳብ ውጪ ነው።

በቃላት መዋጋትንና ክርክርን እንደበሽተኛ የሚናፍቁት የዚህ ዐዲስ ትምህርት አራማጆች መሠረታዊ የሆነ ስሕተታቸውን ትክክለኛ ለማስመሰል የእግዚአብሔርን ቃል እንደሸፋን መጠቀማቸው በአንዳንድ መድረኮች ይደመጣል።

በዙ ጊዜ የሚጠቅሱት እግዚአብሔር ሙሴን ወደ ምድረ ግብጽ ወርዶ ወገኖቹን ነጻ እንዲያወጣ ሲልከው በፈለገ ጊዜ ሙሴ በተደጋጋሚ ፈቃደኛ ባለመሆኑ "እኔ ከንፈረ ቁላፍ ሰው ነኝ። ስለዚህ ሌላ ሰው ላክ" ብሎ ስለነበር እግዚአብሔር "...እይ እኔ ለፈርዖን አምላክ አድርጓልሁ። ወንድምህም አሮን ነቢይ ይሆንልሃል" (ዘጸ. 7÷1) ያለውን ነው።

ይህን መለኮታዊ ቃል በእግዚአብሔር መንፈስ ለመረመረው ሰው ሙሴ በፈርዖን ዘንድ እንደ አምላክ ይመለከል ወይም ደረጃው ዝቅ ያለ ትንሽ አምላክ ይሆናል ማለት እንዳልሆነ ግልጽ ነው። ቃሉ የሚያመለክተው ሙሴ በፈርዖን ላይ የሚኖረውን የበላይነት ነው። ስለ አፈ ኩልታፋነቱ "አሮን ነቢይ ይሆንልሃል" ወይም አፍ ይሆንሃል ተባለለት። ይህም በተግባር ታይቷል። (ዘጸ. 8÷5-9)

ሌላው ከዚህ ጋር አብሮ የሚጠቀሰው (መዝ. 81÷6) ላይ "እኔ ግን አማልክት ናችሁ ሁላችሁም የልዑል ልጆች ናችሁ" ተብሎ

የተጻፈው ነው። ቃሉ የእግዚአብሔር ቃል ስለመጣላቸው የእስራኤል አለቆችና መሪዎች የተነገረ ቢሆንም (ዮሐ. 10፡35) እንደ እግዚአብሔር አምላክ መሆንን ወይም መመለክን ከቶ አያሳይም። ይልቁንም "አማልክት ናችሁ ሁላችሁም የልዑል ልጆች ናችሁ" የተባለላቸውን "ነገር ግን እንደ ሰው ትሞታላችሁ" በማለት ትክክለኛ ማንነታቸውን እዚያው ላይ ይገልጻል (ቁ.7)

እኛ ግን የማይሞትና ሕያው የሆነ፣ የሁሉ ፈጣሪ፣ የሁሉ ገዥ፣ ማንም ሊቀርበው በማይችል ብርሃን ውስጥ የሚኖር በሦስትነት ራሱን የገለጸ አንድ አምላክ እርሱም እግዚአብሔር ብቻ እንዳለ እናምናለን። (ዘዳ. 6፡4፤ ሚሊ. 2፡10፤ 1ጢሞ. 2፡16፤ ዘዳ. 32፡39-40) ለእርሱ ክብር ይሁን አሜን!

የሁሉም አስተዋይ ኅሊና ሊቀበለው በማይችል ሁኔታ በቤተክርስቲያናችን የአምላክ ክብርና ስፍራ በተለያዩ ልብ ወለድ ድርሰቶች ለፍጡራን ተሰጥቷል። ሆኖም ይህ ከብዙንኑ የተሰወረ ምስጢር ነው። በየዐውደ ምሕረቱ "ለቅዱሳን የሚገባቸውን ክብር እንሰጣለን እንጂ አናመልካቸውም" ተብሎ የሚነገረው ትክክለኛ አባባል ቢሆንም ወደ ተግባራዊነቱ ስንመጣ ግን ጉዳዩን የተገላቢጠሽ ሆኖ እናገኘዋለን።

ኢትዮጵያዊው የዜማ ደራሲ ቅ/ያሬድ በብሉያትና በሐዲሳት መጻሕፍት መሠረት ለእግዚአብሔርና ሥጋን ለብሶ ለመጣው ለጌታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ እንዲስማማ አድርጎ የዘመራቸውና የጸጋ ክብር ሳይሆን አምላክነት፣ ፈጣሪነት፣ ቤዛነትና አዳኝነት እንዲሁም ገዥነት የሚንጸባረቅባቸውን መዝሙራት ከያሬድ በኋላ የተነሡና በድካሙ የገቡ የዜማ ሊቃውንት በመበረዝና በመከለስ እንዲሁም ስምን በማፋለስና ጾታን በመለወጥ ለቅድስት ማርያም፣ ለቅዱሳን መላእክት፣ ለጻድቃንና ለሰማዕታት ለጥተው እናገኛለን።

ሌሎቹም ደራሲዎች በየድርሰቶቻቸው ትክክለኛውን ነገር ዐልፎ ዐልፎ ቢያስቀምጡም ይበልጥ ግን የፈጣሪን የሥራ ድርሻና ክብር ለፍጡራን ያለ አግባብ በመስጠት ፍጡራንን እያስመለከቱ ይገኛሉ። ለዚህም ባንቀላፉ ቅዱሳንና መላእክት ስም የተደረሱ መልክአ መልኮች ድርሳናትና ገድላትን መመልከቱ ብቻ በቂ ነው።

መቼም ቢሆን የእግዚአብሔር ቅዱሳን በውሸት አይከብሩም። ያልሆኑትን ናችሁ፤ ያልሠሩትን ሠርታችኋል፤ ያልተናገሩትን ተናግራችኋል ብንላቸው ፈጽሞ አይቀበሉንም። ነገሩ እንዲያውም እንደ ሽሙጥ ይቆጠርብናል። ቅዱሳን በእነርሱ ውርደት እግዚአብሔር ሲከብር፤ በእነርሱ ዝቅታ የእግዚአብሔር ከፍታ ሲታይ ከማየት በቀር ራሳቸውን በማክበር እግዚአብሔርን ሊጋርዱ ወይም ሊሸፍኑ አይችሉም። የቅዱሳን ሕይወት ይህ አይደለምና።

መጥምቁ ዮሐንስ የእስራኤል ልጆች በዘመኑ እንደ ታላቅ ነቢይ የተቀበሉት ሰው ነበር። (ማቴ. 14፣15፤ 21፣26)

በእጅጉ ከእርሱ የሚልቀውና የባሕርይ አምላክ የሆነው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመጣ ጊዜ ግን የክብሩን ስፍራ ለእርሱ በመልቀቁ "ሙሽራይቱ ያለችው እርሱ ሙሽራ ነው። ቆሞ የሚሰማው ሚዜው ግን በሙሽራው ድምፅ እጅግ ደስ ይለዋል። እንግዲህ ይህ ደስታዬ ተፈጸመ። እርሱ ሊልቅ እኔ ግን ላንስ ያስፈልጋል" ሲል ሙሽራይቱን ምእመንን ለሙሽራው ለክርስቶስ የሚያቀርብ ሚዜ መሆኑን መሰከረ (ዮሐ. 3፣29-30)

ጳውሎስና በርናባስ በልስጥራን ከእናቱ ማሕፀን ጀምሮ አንካሳ የሆነና ፈጽሞ ሄዶ የሚያውቀውን ሰው በተአምራት በፈወሱት ጊዜ የአገሩ ሰዎች በተደረገው ድንቅ ነገር ተገርመው "አማልክት ሰዎችን መስለው ወደ እኛ ወርደዋል" በማለት ለሐዋርያቱ ዐዲስ ስም ሰይመውላቸው በነበሩአቸው አማልክት ላይ እነርሱን እንደ ዐዳዲስ ሌሎች አማልክት ለመቀበል በማሰብ የቤተ ጣዖቱ ካህን ሊሠዋላቸው ኮርማዎችን ስቦ፤ ሊያቀዳጃቸው ደግሞ አበባ በመጎንጎን አክሊሎችን ሠርቶ ወደ እነርሱ መጣ። በዚህ ጊዜ ይህ ሁሉ ብቻውን አምላክ ለሆነ ለእግዚአብሔር የሚቀርብ በመሆኑ፤ ካህኑ ሊያደርግላቸው የፈለገውን ሁሉ በደስታ ሳይቀበሉ አድራጎቱን ተቃውመው ልብላቸውን በመቅደድ ወደ ሕዝቡ ሮጡ። ከዚያም እነርሱ አማልክት ሳይሆኑ ሰው ብቻ መሆናቸውን ገልጸው ወደ እግዚአብሔር ዘወር ይሉ ዘንድ ነገሩአቸው። (ዮሐዋ. ሥራ 14፣8-12)

ለማዕቱ ቅ/ጊዮርጊስን ስንመለከት ደግሞ በጌታ ስም ያደረገላትን ድንቅ ነገር ተመልክታ መበለቲቱ ሴት "አምላክ ገሊላውያን ተመሲሎ ሰብአ ወረደ እምሰማይ ወቦአ ውስተ ቤትየ" "የገሊላውያን አምላክ ሰውን መስሎ ከሰማይ ወረደ ወደ ቤቴም ገባ" በማለት ስትሰግድለት

ቅ/ጊዮርጊስ ግን መልሶ "ተንሥኢ ብእሲቶ አንሰ ኢኮንኩ አምላክ ገሊላውያን አላ ገብሩ ሎቱ" "አንቺ ሆይ ተነሽ! እኔ የገሊላውያን አምላክ አይደለሁም። ለእርሱ ባሪያ (አገልጋይ) ነኝ እንጂ" በማለት እሱነቱን እንደገለጸላት መጽሐፈ ገድሱ ይተርካል (ገድ. ጊዮ. ገጽ 92 ም. 6 ቁ 12)

"ክርስቶስ ኢየሱስን ጌታ እንደሆነ እንጂ ራሳችንን አንሰብክም" (2ቆሮ. 4፥5) እንደተባለው ቅዱሳን አንድም ጊዜ ቢሆን የክርስቶስን ጌትነት ብቻ እንጂ ለእርሱ የሚሰጠው ክብር ለእኛም ይገባናል ብለው አልሰበኩም። ታዲያ በትሕትና ሕይወት ጌታን አገልግለው ወደ አገለገሉት ጌታ በክብር ከሄዱ በኋላ ማስተዋላቸው የተወሰደባቸው ሰዎች ቅዱሳኑ በሕይወተ ሥጋ ሳሉ ለእግዚአብሔር ክብርን በመሰጠት የለቀቁትን መድረክ ከሞቱ በኋላ ስማቸው እንዲረከበው በማድረግ አምልኮ ባዕድን ያስፋፋሉ። ሲላቸውም ስም በማፈራረቅ በአንዱ ስም አንድ ስሞን ጉድ ያስኙና ወረቱ ሲያልቅ ደግሞ ሌላውን ተረኛ ስም ይዘው ይነሣሉ። በዚህ ሁሉ ውስጥ ግን ክብሩን የሚወስደው ያው አንዱ ሌላው መንፈስ እንጂ የእግዚአብሔር ቅዱሳን አለመሆናቸውን ማስተዋል ይገባል።

በቀጣዩ ክፍል በመጽሐፈ ዚቅ ከተጻፈው ውስጥ የአምላክ ክብር ለፍጡራን መሰጠቱን የሚጠቁመውን ጥቂቱን ብቻ እናቀርባለን። ይህም ጥቂቱ የተቀረውን ሁሉ አንባቢው ድርሰቶችን ከመጽሐፍ ቅዱስ አንጻር መርምሮ የሚጠቅመውን በመያዝ ረብ የለሹን እንዲጥል አመላካች ይሆናል ተብሎ ይታሰባል።

ለቅዱስ ሚካኤል የተሰጠ የፈጣሪ ስፍራ

ስለዚህ ጉዳይ ከመመልከታችን በፊት ስለመላእክት ጥቂት ግንዛቤ መጨበጡ ተገቢ ነው።

መላእክት በእግዚአብሔር የተፈጠሩ ረቂቃን መናፍስት ሲሆኑ የተፈጠሩበትም ዓላማ እግዚአብሔርን እያገለገሉ ፈቃዱን ለመፈጸም እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ይመሰክራል። (ዕብ. 1፡7፤ 10፤ መዝ. 102፡20)

የሚሰጡትም አገልግሎት የተለያየ ነው። ይኸውም፦

- እግዚአብሔርን ዘወትር ያለ ዕረፍት በምስጋናና በስግደት ያመልኩታል (ኢሳ. 6፡2-3፤ ዳን. 7፡9-10፤ ሉቃ. 2፡13፤ ራእ. 5፡11-14፤ 7፡11-12፤ ዕብ. 1፡6)
- የእግዚአብሔርን መልእክት ለሚመለከታቸው ሰዎች ያስተላልፋሉ። ወደ ቅዱሳን ሰዎች የሚመጡት ግን ከእግዚአብሔር ሲላኩ ብቻ ነው። (ሉቃ. 1፡11-20፤ 26-38፤ ዳን. 9፡23፤ 10፤ 12)
- እያንዳንዱን ምእመን ይረዳሉ፤ ክፉውንም ተከላክለው ያድናሉ (መዝ. 33፡7፤ 90፡12፤ ዕብ. 1፡14)
- የሕፃናትን ነፍስ ይጠብቃሉ (ማቴ. 2፡13፤ 20፤ 18፤ 10)
- በዓለም የእግዚአብሔርን ፍርድ ያከናውናሉ፤ ኃጢአተኞችንም ይቀጣሉ። (2ኛ ማር. 24፡16፤ የሐዋ. ሥራ. 12፤ 23፤ ዘፍ. 19፡2፤ 2ኛ ማር. 19፡35)
- ክርስቶስ ዳግም ሲመጣ በብዛት ሆነው ያጅቡታል (ማር. 8፡38፤ 2ተሰ. 1፡7)
- የተፈረደባቸውን ወደ ዘላለም ኩነኔ በመጣል የተመረጡትን ደግሞ ይሰበስባሉ። (ማቴ. 13፡39፤ 49)
- ለቤተ ክርስቲያን የሚያስፈልጋትን ይመለከታሉ (የሐዋ. ሥራ. 5፡19፤ 8፡26፤ 1ጢሞ. 5፡21)
- ንስሐ በሚገባ በአንድ ኃጢአተኛ ደስ ይላቸዋል (ሉቃ. 15፡10)
- በክርስቶስ ለሰዎች የተደረገውን ጥበብ ሊመለከቱ ይሻሉ። (ኤፌ. 3፡10፤ 1ጴጥ. 1፡12)

ይህን ተግባር ከሚያከናውኑት መካከል አንዱና በመላእክት ላይ አለቅነት ያለው መልእክ ቅ/ሚካኤል ነው። የመላእክት ማንነትና አገልግሎት ከላይ እንደተገለጸው ሆኖ ሳለ ለቅ/ሚካኤል የአምላክን

ስፍራና ክብር መስጠት በሌላም በኩል ሚካኤል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያላደረገውን ነገር ሁሉ አድርጓል በማለት መዋሸት በእውነት ሚዛን ላይ ተመዝኖ ቀልሎ መገኘት ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ ሚካኤል ያደረገውን ነገር ሲናገር ስሙን ጭምር ይጠቅሳል። (ዳን. 10፥13-21፤ 12፥1፤ ይሁ. 9፤ ራእ. 12፥7)

ሚካኤል በተጻፈው መሠረት እንጂ በውሸት የፈጠራ ድርሰት አይከብርም። እስቲ በመጽሐፈ ዚቅ ለእርሱ የተሰጠውን የእግዚአብሔርን ስፍራ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር በማገናኘት እንመልከት፡-

ሀ/ "ቦኑ ኢትክል አድጎኖ አዴየ ወቦኑ ዘኢይሰምዕ በእዝንየ አክብሩ በዓልየ ወሐሩ በሕግየ ትበልዑ ከራሜ፤ ከራሜ፤ ከራሜ እምበረከትየ ወእምፍሬ ተግባርየ ይቤ ሚካኤል"

ትርጓሜ፡- "ሚካኤል አለ፤ በውኑ እጄ ማዳን አትችልምን? በጀሮዬስ የማልሰማ ነኝን? በዓሌን አክብሩ፤ ሕጌንም ጠብቁ፤ ከሥራዬ ፍሬ ከበረከቴም የከረመውን ትበላላችሁ" (የመስከረም ሚካኤል ዚቅ)

እንደ ደራሲዎቹ የሐሰት ምስክርነት ይህን ቃል የተናገረው ሚካኤል ሳይሆን የሚካኤል አምላክ ሕያው እግዚአብሔር ነው። (ዘሌዋ. 24፥ 18-22፤ ኢሳ. 59፥1) "በዓሌን አክብሩ፤ ሕጌንም ጠብቁ፤ ከሥራዬ ፍሬ ከበረከቴም ትበላላችሁ።" ለማለት የተገባው ከአንዱ ከአምላካችን ከእግዚአብሔር በቀር ማነው? (መዝ. 103፥13)

"ሚካኤል በዓሌን አክብሩ" አለ ብለው እየዋሹ እውነቱን እንድንመሰክር ካነሳሁን የሚካኤል በዓል አከባበር በተለይም የኅዳር ሚካኤል እንዴት መከበር እንደጀመረ ታሪካዊ የት መጣውን ከቤተክርስቲያን መጻሕፍት ማስረጃ በማቅረብ መመልከት እንችላለን።

"በግብጽ አገር "ዙሐል" ተብሎ የሚጠራ ጣዖት ነበር፤ የግብጽ ሰዎች ከሌሎች ጣዖታት እጅግ አድርገው ያከብሩታልና ያመልኩት ነበር። ሐዋርያው ቅ/ማርቆስ የግብጽን ጣዖቶች ሁሉ ሲደመስሳቸው ዙሐልን ሳይደመስሰው ቀርቶ ነበር። ከማርቆስ ቀጥለው የተሾሙ ብፁዓን ጳጳሳትና ቅዱሳን አበውም ሁሉ የዙሐልን ተመላኪነትና ተከባሪነት ማስቀረት ሳይቻላቸው እስከ 320 ዓ.ም. ያህል የግብጽ ሰዎች ሲሰግዱለትና ሲያመልኩት ኖረዋል።

ዙሐል ከቀሩት ጣዖታት የበለጠ ተአምራታዊ ኃይል ወይም የተለየ ምትሐት ኑሮት ሳይሆን የቀሩት ጣዖቶች አንድ በአንድ ሲወድቁና ሲደመሰሱ የግብጽ ሕዝብ አልተጋፉም ነበር። ዙሐልን የደፈርን እንደሆነ ግን ሕዝብ ይነሣብናል በማለት ፈርተው ነበር። በተጠቀሰው 9/ም ግን የእስክንድርያው ሊቀጳጳሳት አባ እለእስክንድሮስ እንደምንም ብሎ ሕዝቡን እያግባባና እያስተባበረ እያባባለም ብዙዎችን በማስረዳትና በማሳመን "ዙሐል" ከምኩራብ ጣዖትነቱ ተነሥቶ በምትኩ የቅ/ሚካኤልን ታቦት እንዲገባበት አድርጎ የዙሐል በዓል በየዓመቱ ኅዳር 12 ቀን ይከበር ስለነበረ ኅዲገ ልማድ ጽኑዕ ውእቱ ነውና ሕዝቡን ለማስደሰት ሲል በዚያው በተለመደው ኅዳር 12 ቀን ይከበር ብሎ ዐዋጅ አስነግሮ ዐዋጁም ጸደቀ" (መርሐ ጽድቅ ባህለ ሃይማኖት ገጽ 152-153)

የእግዚአብሔር እውነተኛና ታማኝ አገልጋይ ምንጊዜም ቢሆን እግዚአብሔርን እንጂ ሰውን ለማስደሰት ሲል አይኖርም። አሊያማ የእግዚአብሔር አገልጋይ ሊባል አይችልም። "ሰውን ወይስ እግዚአብሔርን አሁን እሺ አሰኛለሁ? ወይም ሰውን ደስ ባሰኝ እፈልጋለሁ? አሁን ሰውን ደስ ባሰኝ የክርስቶስ ባሪያ ባልሆንሁም።" (ገላ. 1፡10፤ 1ተሰ. 2፡4)

የኅዳር ሚካኤል በዓል አከባበር የት መጣው እንዲህ ሆኖ ሳለ ዛሬ ግን በዕለቱ የሚነገረው የዙሐልን በዓል ለማስቀረት ባለመቻሉ በምትክነት የተሠራ በዓል መሆኑ ሳይሆን "ሚካኤል ሕዝበ እስራኤልን ከግብጽ ባርነት ነጻ ያወጣበት ቀን" ተብሎ ነው የሚከበረው።

መጽሐፍ ቅዱስ ሚካኤል ሕዝበ እስራኤልን ከግብጽ ማውጣቱን አይናገርም። እርግጥ እግዚአብሔር ሚካኤልን ልኮ ሕዝቡን ከግብጻውያን እጅ ሊያድናቸው ይችላል። እንዲያውም በዘመኑ መጨረሻ በክርስቶስ አዳኝነት አምነው ለሚድኑት የእስራኤል ቅሬታዎች ሚካኤል እንደሚቆም የእግዚአብሔር ቃል ይናገራል። (ዳን. 12፡1፤ ራእ. 12፡7) ነገር ግን ሕዝበ እስራኤል ከምድረ ግብጽ ሲወጡ በፊታቸው የወጣው መልአክ ሚካኤል ነው አይልም። (ዘጸ. 3፡2-6፤ 23፡20-23፤ የሐዋ. ሥራ 7፡30-34) ስሙ በግልጽ ያልተጠቀሰው ይህ የጌታ መልአክ ፍጡር የሆነ መልአክ ሳይሆን ራሱ እግዚአብሔር በአርአያ መልአክ ተገልጾ መሆኑን የእግዚአብሔር ቃል በብዙ ስፍራ

ያስተምረናል። (ዘጸ. 32፡12፤ መሳ. 2፡1-5፤ 6፡8-9፤ መዝ. 135፡16፤ 104፡43፤ ኤር. 32፡21፤ ሆሴ. 12፡14)

ሰይፈ ሥላሴ የተሰኘው የቤተ ክርስቲያኒቱ የጸሎት መጽሐፍ ገና በምድረ በዳ በቀጥቋጦ መካከል በእሳት ነበልባል ለሙሴ የታየውና ሕዝቡን የመራ የእግዚአብሔር መልአክ የክብር ባለቤት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን እንዲህ በማለት ገልጾታል፡- "ስብሐት ለመልአክ እግዚአብሔር ዘአስተርአዮ ለሙሴ በነደ እሳት በነበ ፅፁ ጳጦስ መልአክኒ ወልደ እግዚአብሔር ውእቱ"

ትርጓሜ፡- "በእሾህ ቀጥቋጦ መካከል በእሳት ነበልባል ሙሴን ለታየው ለእግዚአብሔር መልአክ ክብር ይሁን። መልአክ የተባለውም የእግዚአብሔር ልጅ (ኢየሱስ ክርስቶስ) ነው።" (ሰይፈ ሥላሴ ዘረቡዕ)

ሙሴና ሕዝቡ እስራኤል ፍጡር መልአክ (ሚካኤል) ሳይሆን ጌታ ራሱ ነጻ እንዳወጣቸውና የሚመራቸውም እርሱ ራሱ መሆኑን ተረድተዋል። በጣዖት አመልኮ እስካሳዘኑት ጊዜ ድረስም አብሮአቸው የተጓዘው እግዚአብሔር እንደነበር፤ ከዚህ በኋላ ግን እርሱ አብሮአቸው እንደማይወጣና ሌላ ፍጡር የሆነ መልአክ እንደሚልክላቸው መናገሩ ብቻ እንኳ በቂ ማስረጃ ሲሆን ይህን ሁኔታ የሰሙት ሙሴና ወገኖቹ በፍጡር መልአክ በመመራትና በራሱ በእግዚአብሔር በመመራት መካከል ታላቅ ልዩነት አለና በሰሙት ክፉ ወሬ ማዘናቸው የነገሩን እውነተኛነት ያረጋግጥልናል። (ዘጸ. 33፡1-4)

ሙሴ እግዚአብሔር የተናገረውን ከሰማ በኋላ "አንተ ከእኛ ጋር ካልወጣህስ ከዚህ አታውጣን" በማለት መለሰ። እግዚአብሔርም የሙሴን ጥያቄ ተቀብሎ ራሱ አብሯቸው ለመውጣት ተስማማ። (ዘጸ. 33፡14-17)

እርሱም ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር አንድ የሆነ አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በተለየ ግብሩ ልጅ ነውና ልጅነቱን ለአባቱ የሚታዘዝ፤ የሚላክ፤ ጸድቅ ባሪያ፤ ቅን አገልጋይ፤ ፈቃድ ፈጻሚ በመሆን አስመስክሯል። (ኢሳ. 42፡1፤ 52፡13-15፤ 53፡11፤ ዮሐ. 17፡1-5፤ ዕብ. 5፡8)

ቃሉን ላከ ፈወሳቸውም ተብሎ እንደተጻፈ (መዝ. 106፡20) እግዚአብሔር በአርአያ መልአክ ወደ ሕዝቡ የላከው አካላዊ ቃሉን

ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ነው። እርሱም በዘመነ ሥጋዊው አይሁድ "አንተ ማነህ?" በማለት ላቀረቡለት ጥያቄ ሲመልስ "ከመጀመሪያ ለእናንተ የተናገርሁት ነኝ" በማለቱ እርሱነቱን ገልጿል። (ዮሐ. 8፡25) በዚህም ሕዝቡን በክርስቶስ ያሉ የክርስቶስ ሕዝብ አሰኝቷል። (ኤፌ. 2፡12፤ ዕብ. 11፡25-26)

መላክ የልጅነት ግብሩ መሆኑንም በቃሉ አረጋግጦአል (ዮሐ. 7፡28-29፤ 8፡26) በሌላም አኳኋን ቅ/ጳውሎስ ሕዝበ እስራኤልን በምድረ በዳ እየተከተለ ውሃ ያጠጣቸው ዐለት ክርስቶስ መሆኑን መስክሯል። (1ቆሮ. 10፡4)

ይህም ብቻ አይደለም ሙሴ "እባክህን ክብርህን አሳየኝ" ሲል ላቀረበው ጥያቄ "ሰው አይቶኝ አይድንምና ፊቴን ማየት አይቻልም ... እነሆ ስፍራ በእኔ ዘንድ አለ። በዐለቱም ላይ ትቆማለህ፤ ክብራም ባለፈ ጊዜ በሰንጣቃው ዐለት አኖርሃለሁ። እስካልፍ ድረስ እጄን በላይህ እጋርዳለሁ። እጄንም ፈቀቅ አደርጋለሁ። ጀርባዬንም ታያለህ ፊቴን ግን አታይም" የሚል መልስ ከእግዚአብሔር ተሰጠው። (ዘጸ. 33፡18-23)

እግዚአብሔር በመለኮታዊ ባሕርይ ለመታየት ባይችልም የክርስቶስ አምሳል በነበረው ዐለት ለሙሴ ክብሩን አሳይቷል። ዛሬም ቢሆን እግዚአብሔርን ለማየት የሚችል የለም። ለሙሴ በምሳሌው ዐለት ላይ ክብሩን እንዳሳየ ሁሉ በአማካኝነት፤ በእቅፉ ባለውና የመለኮቱ ሙላት በተገለጸበት የክብሩ መንጸባረቅና የባሕርይ ምሳሌ በሆነው ሥጋን ለብሶ በመጣው በክርስቶስ እግዚአብሔር ተገልጧል። (ዮሐ. 1፡18፤ ቁላ. 2፡9፤ ዕብ. 1፡3፤ ዮሐ. 14፡9፤ 1፡14)

እዚህ ላይ መጠንቀቅ ያለብን አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ በአርአያ መልአክ በአርአያ ኩኩሕ ተገለጸ ማለት እርሱ ፍጡር መልአክ ነው፤ ወይም ደግሞ የዘመኑ አርዮሳውያን አፋቸውን ሞልተው እንደሚናገሩት "ኢየሱስ ሚካኤል ነው" ማለት አይደለም። (ሎቱ ስብሐት! ክብር ምስጋና ለእርሱ ይሁን!) ነገር ግን በመልአክ አምሳል ተገልጾ ሕዝቡን መራ እኛንም ሰው ሆኖ አዳነን እንጂ፡- "ወበእንተ ዝንቱ ተሰምየ ውስተ መጻሕፍት ወልደ ዕንሰ እመሕያው በእንተ ሥርዓተ ትስብእቱ ወዓዲ ተሰምየ እግዚአብሔር፤ ወልደ እግዚአብሔር፤ ወመልአክ፤ ወመዝራኢተ፤ ወነቢዮ፤ ብዙኀን ጊዜያተ የዐውቆ ከመ ውእቱ አምላክ ወዓዲ ብዙኀን ጊዜያተ የዐውቆ ከመ ውእቱ ሰብእ"

ትርጓሜ፡- "ስለዚህም ሰው ስለሆነ በመጻሕፍት ውስጥ የሰው ልጅ ተባለ። ዳግመኛም እግዚአብሔር፣ የእግዚአብሔር ልጅ፣ መልአክ፣ ክንድ፣ ነቢይ፣ ተባለ። አምላክ እንደሆነ መላልሶ መጽሐፍ ያስረዳል። ሰውም እንደሆነ መላልሶ ያስረዳል" (ሃይ. አበ ምዕራፍ 83 ቁ. 12፤ ጮራ መንፈሳዊ መጽሔት ቁጥር 6 እና 7)

ለ) "መፍትሄው እንከ አገውየ ንግበር በዓለነ በኩለሄ በታሕተ ሰማይ ንፈኑ ስብሐተ ፍሬ ከናፍሪነ እስመ ሚካኤል እግዚእነ"

ትርጓሜ፡- "ወንድሞቼ! ከሰማይ በታች በሁሉ ስፍራ በዓላችንን እናከብር ዘንድ (እናደርግ ዘንድ) ይገባናል። የከንፈራችንን ፍሬ ምስጋናን እንላክ ሚካኤል ጌታችን ነውና።" (የመስከረም ሚካኤል ዚቅ)

ከሰማይ በታችም ይሁን በሌላው ስፍራ ያለው ጌታ አንድ ብቻ ነው (ኤፌ. 4፤5፤ 1ቆሮ. 8፤7) በምድር ላይ በተሰጣቸው ምድራዊ በረከት በሥጋ ላይ ጌቶች የሆኑ ቢኖሩም የሁሉ ጌታ ከሆነው ከእግዚአብሔር ጋር ምንም ዓይነት ንጽጽር የላቸውም። ይልቁንም በሥጋ ጌቶች የተባሉቱ ራሳቸው ለጌቶች ጌታ እንደ አገልጋይ ሆነው ይገዛሉ። (ኤፌ. 6፤9)

ስለዚህ በእግዚአብሔር ቃል እንደታዘዝነው የከንፈራችን ፍሬ የሆነውን የምስጋና መሥዋዕት የምንሠዋው በክርስቶስ ኢየሱስ ስም ለአንዱ ጌታ ብቻ ነው። "እንግዲህ ዘወትር ለእግዚአብሔር የምስጋናን መሥዋዕት ማለት ለስሙ የሚመሰክሩ የከንፈሮችን ፍሬ በእርሱ (በኢየሱስ ክርስቶስ) እናቅርብለት።" (ዕብ. 13፤15)

ሐ) "ሚካኤል፤ የሀበነ ምሕረቶ ወምድርኒ ተሀበነ ፍሬሃ"

ትርጓሜ፡- "ሚካኤል ምሕረቱን ይስጠን ምድርም ፍሬዋን ትስጠን" (የመስከረም ሚካኤል ዚቅ)

የእግዚአብሔርን ቅዱስ ስም በሚካኤል በመተካት ለሚካኤል ተስማሚ ያልሆነ የአምላክነትን ሥራ የሰጡበትን ይህን ቃል (በመዝ. 84፤ 12) ዘማሪው በተገቢው መንገድ ለእግዚአብሔር ዘምሮታል። በግእዙ መዝሙረ ዳዊት "ወእግዚአብሔርኒ ይሁብ (የሀበነ) ምሕረቶ ወምድርኒ ትሁብ (ተሀበነ) ፍሬሃ" የሚል ሲሆን በአማርኛ መጽሐፍ

ቅዱስ ላይ ደግሞ፡- "እግዚአብሔርም በጎ ነገርን ይሰጣል ምድራችንም ፍሬዋን ትሰጣለች" ይላል።

እውነት ነው ከእግዚአብሔር በቀር በጎ ነገርን በመስጠት ምድራችን ፍሬ እንድታፈራ የሚያደርግ የዚች ዓለም ሠራዊት መጋቢ እንደሌለ የታመነ ነው። (መዝ. 15፡2) ይሁን እንጂ የእግዚአብሔር አምላክነት ያላረካቸው ስሐታን ሚካኤልም እንደ እግዚአብሔር ምሕረት ሰጪ የሆነ ሌላ አምላክ ነው እያሉን ነው።

መ) "ስማዕ ጸሎተነ ወስእሰተነ ወስረይ ኩሎ ኃጢአተነ ኖላዊነ ንር ዐቃቤ ነፍሳቲነ በዕለተ ምንዳቤነ ስፋሕ ክነፊክ ለረድኤትነ ነፃ ንቤነ"

ትርጓሜ፡- "ጸሎታችንንና ልመናችንን ስማ፤ ኃጢአታችንንም ይቅር በል። ነፍሶቻችንን የምትጠብቅ ቸር እረኛችን ሚካኤል ሆይ! በችግራችን ቀን ክንፍህን ዘርጋ እኛን ለመርዳትም ወደእኛ ና!" (የኅዳር ሚካኤል ዚቅ)

በዚህ ድርሰት ውስጥ የተነገሩት ነገሮች፡- ጸሎትንና ልመናን መስማት፤ ሰምቶም ኃጢአትን ይቅር ማለት፤ በቸር እረኝነቱም መጠበቅ ማስጠበቅ የአገሩን ስፋት ሁሉ በሚሸፍነው ክንፉ መጋረድና ማዳን የእግዚአብሔር ብቻ የሥራ ድርሻ ነው። (መዝ. 64፡1-3፤ ማር. 2፡5-12፤ መዝ. 120፡3-8፤ ዮሐ. 10፡11፤ መዝ. 101፡1-2፤ ኢሳ. 8፡8፤ ዘዳ. 32፡11)

መላእክት ረቂቃን መናፍስት ቢሆኑም በቦታ የሚወሰኑ ናቸውና በሁሉ ስፍራ የመገኘት ባሕርይ የላቸውም። ስለዚህ ምሉዕ በኩለሄ የሆነው ጌታ እግዚአብሔር ካላቸው በስተቀር የእኛን የድረሱልን ጥሪ ሰምተው ሊመጡ ፈጽሞ አይችሉም። በስፍራ የሚወሰኑና በሁሉ ቦታ የመገኘት ብቃት የሌላቸው መሆኑን ዮሐንስ አፈወርቅ በድርሳት ዕብ. 1፡14ን ሲተረጉም የወልደ እግዚአብሔርን ተልኮ መምጣት ከእነርሱ መላክ ጋር አነጻጽሮ እንዲህ ብሏል፡- "ወአኮ ዘፈለሰ ሶቦ ተፈነወ እመካን ውስተ መካን ከመ መላእክት እስመ ይትጎጥኡ እመካኖሙ ሶበ ይትፌነዉ"

ትርጓሜ፡- "ወልድ በተላከ ጊዜ እንደ መላእክት ቦታውን ለቆ የሄደ አይደለም። መላእክት ሲላኩ የነበሩበትን ቦታ ለቀው ይሄዳሉ ወደ ተላኩበትም ስፍራ ይደርሳሉ" (ድርሳን 3 ቁ. 155-156)

ስለዚህ የእግዚአብሔር እርዳታ በሚያስፈልገን ሰዓት በቅዱሳን መላእክቱም ሆነ እርሱ በወደደው መንገድ እንዲያድነን ሊሰማን ወደሚችል ወደ እሱ በሙሉ ኃይላችን መጸለይ አለብን። በምድር ሆነን የጸለይነውን በሰማይ ሆኖ የሚሰማ እግዚአብሔር ብቻ ነው። (1ነገ. 8፥28-53)

ሠ/ "ይቤ ሚካኤል ሰባሕኩክ በዮርዳኖስ በቅድመ ዮሐንስ መጥምቅ ሰባሕኩክ በደብር በቅድመ ሙሴ ወኤልያስ ነቢያት ምእመናኒክ ሰባሕኩክ ሰባሕኩክ ወዓዲ እሴብሐክ"

ትርጓሜ፡- "ሚካኤል አለ በመጥምቁ ዮሐንስ ፊት አከበርኩህ፤ በተራራ ላይ ታማኞች በሆኑት ነቢያት በሙሴና በኤልያስ ፊት ፈጽሞ አከበርኩህ፤ ዳግመኛም አከብርሃለሁ።" (የጥር ሚካኤል ዚቅ)

በዚህ ድርሰት ውስጥ ሚካኤል የአብን ስፍራ ተክቶ ጌታውን ኢየሱስ ክርስቶስን "አከበርኩህ" በማለት በእውነት ላይ የቀልድ ድራማ እንደሚሠራ ተዋናይ ተደርጎ ቀርቧል።

ሚካኤል ከዲያብሎስ የትዕቢት አሳብ የራቀ ቅዱስ መልአክ እንደመሆኑ የአብን ስፍራ የመያዙ ድፍረት ፈጽሞ የለውም። እሱ ዘወትር የጌታውን ፈቃድ ለማድረግ የሚተጋ አገልጋይ ነው።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዮርዳኖስ ወንዝ ሲጠመቅም ሆነ ብርሃነ መለኮቱን በገለጠበት ተራራ ላይ (እንደ ቤተክርስቲያናችን ትምህርት ደብረ ታቦር) "የምወደው ልጄ ይህ ነው እርሱን ስሙት በማለት ልጁን የገለጠውና ያከበረው እግዚአብሔር ነው። (ማቴ. 3፥7፤ 17፥5) ስለሆነም ክርስቶስ ስለ መሲሕነቱ ምስክርነትንም ሆነ ክብርን ከአባቱ እንጂ ከሌላው እንደማይሻ ተናግሯል። (ዮሐ. 5፥31-34፤ 37፤ 8፥18፤ 17፥5)

መቼም በእግዚአብሔር ሰማያዊ መንግሥት አስተዳደር ውስጥ አይደረግም ይሆናል እንጂ ሚካኤል ያላለውን "ብሏል" ያሉትን ክፍሎች በስም አጥፊነት ከሶ ሊያስቀጣቸው በቻለ ነበር። ሆኖም ክብሩን

ለሌላ የሰጡበትን ሰዎች ጌታ ይበቀላቸዋል። (ዘዳ. 4፥23-24፤ 6፥14-15፤ 1ቆሮ. 10፥22)

ለቅዱስ ገብርኤል የተሰጠ አምላካዊ ስፍራ

ሀ) "ከመ ጽጌ ደንጉላት ናርዶስ ወሀበ መዓዛሁ መላትሒሁ ድጉጋን ገብርኤል እኑየ ይትሜሰል ከመ ወይጠል"

ትርጓሜ:- "እንደሱፍ አበባ ናርዶስ መዓዛውን ሰጠ። ጉንጮቹ የጸኑ ወንድሜ ገብርኤል እንደሚዳቋ ይመስላል" (የጥቅምት ገብርኤል ዚቅ)

የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት እንዲሚያስተምሩት በማሕልየ መሐልይ ዘሰሎሞን በሁለቱ ፍቅረኛዎች መካከል የተገለጸው የፍቅር ግንኙነት በብሉይ ኪዳን መንፈሳዊ ፍቺው የእግዚአብሔርንና የቤተ እስራኤልን ግንኙነት ሊያሳይ በዐዲስ ኪዳን ደግሞ የክርስቶስንና የቤተ ክርስቲያንን ኅብረት የሚያሳይ ነው።

የዐዲስ ኪዳንን ፍቺ ቅ/ያሬድ ሲገልጸው:- "በማሕልየ መሐልይ ትነግር ቤተ ክርስቲያን እንዝ ትብል ወልድ እኑየ ወረደ ውስተ ገነት ወአነሂ ምስሌሁ ዘልፈ" "በማሕልየ መሐልይ ቤተ ክርስቲያን ልጅ ወንድሜ (ክርስቶስ) ወደገነት ወረደ። እኔም ለዘወተር ከእርሱ ጋር ነኝ እያለች ትናገራለች ብሏል። (የጥቅምት መርቆሬዎስ ዚቅ አቡን)

በመሆኑም የማሕልየ መሐልይ ትርጉም በዐዲስ ኪዳን ከክርስቶስና ከቤተ ክርስቲያን (ከምእመናን) ዐልፎ ተርፎ ከጊዜ በኋላ ለተፈጠረ እንግዳ ትምህርት መሸፈኛነት በተናጠል፣ ስምና ጾታ በመለወጥና በአንድምታ ጋጋታ ለሌላ ሊሰጥ ፈጽሞ አይችልም። እንደዚሁም ሁሉ ቤተ ክርስቲያን ልጅ ወንድሜ ብላ ስለውዷ ስለ ክርስቶስ የተናገረችውን ለገብርኤል መስጠቱም በዚሁ ሚዛን የሚመዘን ነው።

ገብርኤል በሥጋና በደም የተካፈለ ባለመሆኑና ከቅዱሳን መናፍስት አንዱ በመሆኑ የቤተ ክርስቲያን ወንድም ሊባል፣ ጎንጮች አሉት ተብሎ ሊነገርለት አይገባም። ይነገርለት ቢባል እንኳ ስለ ጉንጮቹ ሊሰጥ የሚችል መንፈሳዊ ትርጉም ባልተገኘ ነበር። ክርስቶስ ግን በሥጋና በደም በመካፈሉ ምክንያት ወንድምነትን ገንዘቡ አድርጓልና ቤተ ክርስቲያንን እህቴ ብሎ ሊጠራት እንደተገባው ሁሉ ቤተ ክርስቲያንም ልጅ ወንድሜ ብላ ልትጠራው ተገብቷታል። (ማሕ. 5፡1፤ ዕብ. 2፡10-17፤ ሮሜ 8፡29፤ ዮሐ. 20፡17)

መንፈሳዊ ምንዝርና የተጠናወታቸው ሰዎች የቤተ ክርስቲያንን ስም ለማጉደፍ ቤተ ክርስቲያን ብዙ ውዶች እንዳሏት አስመስለው ሊናገሩ ይችሉ ይሆናል። የእሷ ውድ ግን ከአእላፍ የተመረጠና እሷ ብቻ የምታውቀውን ምልክት የያዘ አንድ ብቻ ነው። (ማሕ. 5፡10-16)

ለ) "መርዓዊሃ ለቤተ ክርስቲያን መልአክ ሥረዊሆሙ ለመላእክት ገብርኤል አሠርገዋ ለምድር በስነ ጽጌያት፤ ለማየ በከዋክብት"

ትርጓሜ:- "የቤተ ክርስቲያን ሙሽራ የመላእክት ጭፍራ አለቃ የሆነ ገብርኤል ለማይን በከዋክብት፤ ምድርን በአበቦች አስጌጠ"

ሐ) "መርዓዊሃ ለቤተ ክርስቲያን መልአክ ሥረዊሆሙ ለመላእክት ገብርኤል ለነገሥት ዕበይ ወስን ኦሆ፤ ብሂሎ ተአዛዜ ከዊኖ ወረደ ወመጽአ ለአድኅኖ"

ትርጓሜ:- "የቤተ ክርስቲያን ሙሽራዋ የመላእክት ጭፍራ አለቃ ገብርኤል ለነገሥታት ክብርና ሞገስ ነው። እሺ ብሎ ታዛዥ በመሆን ከሰማይ ወረደ፤ ለማዳንም መጣ" (የታኅሣሥ ገብርኤል ዚቅ)

የጋብቻን ቅዱስ ሕግ በሠራ በእግዚአብሔር ዘንድ አንዲት ሴት ለአንድ ወንድ ብቻ እንደምትሆን ምስክር አያሻውም። ከታጨችለት ከአንዱ ወንድ ውጪ ለሌላ ወንድ ብትሆን አመንዝራ ትባላለች።

ሙሽራዋ ክርስቶስ ብቻ የሆነላት ሙሽሪት ቤተክርስቲያን ናት። በዚህ አገላለጽ ቤተ ክርስቲያን የተባለችው ሕንፃ ሳትሆን በክርስቶስ ያመኑ ምእመናን አንድነት ናት።

ምእመንን በንስሐ ሕይወት አዘጋጅቶ ወደ ሙሽራዋ ወደ ክርስቶስ በማቅረቡ ለክርስቶስና ለቤተ ክርስቲያን ሙሽርነት ሚዜ የተሰኘው መጥምቁ የሐንስ እንዲህ በማለት ነበር ሁኔታውን የገለጸው:- "ሙሽራይቱ ያለችው እርሱ ሙሽራ ነው። ቆሞ የሚሰማው ሚዜው ግን በሙሽራው ድምፅ እጅግ ደስ ይለዋል" (ዮሐ. 3፡29)

በየዘመናቱ የተነሡ የወንጌል አገልጋዮችም በዘመናቸው ያሉትን ምእመናን በሙሽርነት ያጨት በመዝሙር መጽሐፍ:- "እርሱም እንደ ሙሽራ ከእልፍኙ ይወጣል እንደ አርበኛ በመንገዱ ለመሮጥ ደስ

ይለዋል አወጣጡ ከሰማያት ዳርቻ ነው። ዙረቱም እስከ ዳርቻቸው ነው። ከትኩሳቱም የሚሰወር የለም" ለተባለለት ለአንድ ወንድ ለክርስቶስ ብቻ ነው። (መዝ. 18፥5-6፤ 2ቆሮ. 11፥2)

ቤተ ክርስቲያን የምታውቀውና የኔ የምትለው ሙሽራዋ ስለእርስዋ ራሱን አሳልፎ በመስጠት የወደዳትን ክርስቶስን ብቻ ነው። እስከ ሞት ድረስ ለወደዳት ለእርሱ ብቻም ትገዛለች። (ኤፌ. 5፥23-32)

"ጌታችን አምላካችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሆይ! ቤተ ክርስቲያንህ ትሰግድልሃለች። ሙሽራህም ከፍ ከፍ ታደርግሃለች" (ቅዱ ቄርሎስ ቁ. 49)

ቤተ ክርስቲያን በበጉ የሠርግ ቀን ራሷን በማዘጋጀት የእርሷ የአካል ብልቶች በሆኑት በቅዱሳን የጽድቅ ሥራ በተመሰለው ያጌጠና የተጣራ ቀጭን የተልባ እግር ልብስ ተጉናጽፋ እንደምትታይ በተስፋ ይጠበቃል። (ራእ. 19፥7-8)

ይህን ሁሉ እውነተኛ ነገር ወደ ጎን በመተው ቤተ ክርስቲያንን ለሌሎች ለማጫት ማሰብ ጌታ እድፈት ወይም የፊት መጨማደድ ወይም እንዲህ ያለ ነገር ሳይሆንባት ቅድስትና ያለነውር ትሆን ዘንድ ለራሱ ብቻ ሊያቀርብ የፈለጋትን ክብርት ቤተ ክርስቲያንን አንደ አመንዝራ መቁጠር ነው። (ኤፌ. 5፥27)

ቤተ ክርስቲያንም እንዲህ አድርጋ ብትገኝ በቀደመው ዘመን ቤተ እስራኤል ሙሽራዋ እግዚአብሔርን ትታ ሌሎች አማልክትን በዘማዊነት በመያዝ ምክንያት ሙሽራዋ እግዚአብሔር ቀንቶ እንደተቆጣትና እንደፈረደባት የቤተ ክርስቲያንም ዕጣ ፈንታዋ ከዚህ የበለጠ እንጂ ያነሰ አይሆንም። ስለዚህ ቤተ ክርስቲያን ስሐተቷን አስተካክላ በይቅርታ በመመለስ በሌሎች ያስቀናችውን ውዲን፡- "ይቅርታ አድርግልኝ ከእንግዲህ በኋላ ግን ያንተ ብቻ ነኝ" በማለት ልትታረቀው ይገባታል። (ኤር። 3፥1-11፤ ሕዝ. 16፥1-63)

ለገብርኤል ከክርስቶስ የሙሽርነት ስፍራ ሌላ የፈጣሪነት፣ የክርስቶስ የአዳኝነት ስፍራም ተሰጥቶታል። ይህም የተደረገው ለገብርኤል ብቻ ሳይሆን ለሌሎቹም ቅዱሳን መላእክትና ሰዎች ጭምር ነው። ለምሳሌ ያህል እንኳ ለሰማዕቱ መርቆሬዎስና ለቅድስት ማርያም የተሰጠውን መመልከቱ ይበቃል፡-

"ዕንጊ ለስምክ ወእሴብሕ በኃይልክ ሰማዕ ጸሎተ ኩሉ ዘሥጋ ዘመጽኦ ንቤክ፤ ኢታጐንዲ እግዚአ መርቆሬዎስ ሣህለክ፤ በከዋክብት ሰማየ ዘክለልክ፤ ወበጽጌያት ምድረ አሠርጐክ፤ ፊት ብርሃነክ፤ ወጽድቀክ፤ እማንቱ ይምርሐኒ ወይሰዳኒ ደብረ መቅደስክ"

ትርጓሜ፡- "ለስምህ እግዛለሁ፤ በኃይልህም አመሰግናለሁ፤ ወዳንተ የሚቀርብ የሥጋ ለባሽን ሁሉ ጸሎት ስማ! መርቆሬዎስ ሆይ! አቤቱ ይቅርታህን አታዘግይ! ሰማይን በከዋክብት የጋረድህ ምድርን በአበቦች ያስጌጥክ ነህ። ብርሃንህንና እውነትህን ላክ፤ እነርሱም ይምሩኝ ወደ ቅድስናህ ተራራም ይውሰዱኝ።" (የጥቅምት መርቆሬዎስ ዚቅ)

"ንዑ ንስግድ ወንግነይ ላቲ ለመድኃኒትነ ማርያም ድንግል ለዘገብረት ብርሃናተ ዐበይተ ባሕቲታ"

ትርጓሜ፡- "ታላላቅ ብርሃናትን ብቻዋን ለፈጠረች ለመድኃኒታችን ለድንግል ማርያም ኑ! እንስገድ እንግዛላትም" (የየካቲት ኪዳነ ምሕረት ዚቅ)

ለሦስቱም የተሰጣቸው ስፍራ፤ ምስጋና፤ ክብርና የሥራ ድርሻ ለእነርሱ የሚገባ አለመሆኑ የሚታወቅ ሲሆን የስም መፋለስና የጾታ ለውጥ የተደረገበት ድርሰት መሆኑም ግልጽ ነው። ይህን ስሕተት፤ ስሕተት ነው ለማለት ማስረጃ ማቅረብ ባያስፈልገንም ማስረጃ ለጥቶ ማለፉ አግባብነት ያለው በመሆኑ የሰዎችን ውሸት በእግዚአብሔር እውነት እናፈርሳለን። (2ቆሮ. 10፡5)

ታላላቅ ብርሃናት የተባሉ ፀሐይ ጨረቃና ከዋክብትን እንዲሁም የምድር አበቦችን ያለማንም እርዳታ ብቻውን የፈጠረ እግዚአብሔር ነው። (ዘፍ. 1፡11-19፤ መዝ. 135፡7-9፤ 146፤ 4፤ 8፤ ኢሳ. 40፤ 26፤ 45፡7)

"እርሱ ብቻ አምላክ ነው። እርሱ ብቻ ጌታ ነው። ፈጣሪም እርሱ ብቻ ነው። ሠሪም እርሱ ብቻ ነው። ስላለበው ጥበብ ረዳት አይሻም፤ ስለወደደውም ሥራ መካር አይሻም።" ቅዱ ኤጲፋንዮስ ቁ. 11-12)

ደራሲዎቹ በሐሰት ድንግል ማርያም ያልፈጠረችውን ፈጥራለች፤ ያልሆነችውን ነች በማለት ያጭበረበሩትን ሊቁ ጎርጎርዮስ በቅዳሴው "ብርሃናትን የፈጠረ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው።" በማለት እውነቱን አፍረጥሮ ይናገርባቸዋል። (ቅዱ ጎርጎርዮስ ካልእ ቁ. 58)

ደግሞም "ለርሱ ብቻ እንሰግድ ዘንድ ኑ!" በማለት ፍጥረቱን ሁሉ ለእርሱ ብቻ ይሰግዱ ዘንድ ይጋብዛል (ቅዱ. ጎርጎርዮስ ቁ. 42፤ መዝ. 94፥6)

በእግዚአብሔር መልክ ሲኖር ከእግዚአብሔር ጋር መተካካልን መቀማት እንደሚገባ ነገር ሳይቆጥር ዓለምን ለማዳን ራሱን ዝቅ አድርጎ እስከ መስቀል ሞት ድረስ እሺ ባይ ታዛዥ በመሆን ከሰማያት የወረደውና ወደኛ የመጣው ገብርኤል ሳይሆን ክርስቶስ ነው። (ፊልጵ. 2፡10-11፤ ኢሳ. 45፡23፤ ራእ. 5፡13)

መዝሙረኛው ዳዊትም "ብርሃንህንና እውነትህን ላክ፤ እነርሱ ይምሩኝ ወደቅድስናህ ተራራና ወደ ማደሪያህ ይውሰዱኝ" በማለት የለመነው መርቆሬዎስን ሳይሆን አምላኩን እግዚአብሔርን ብቻ ነው። (መዝ. 42፡3)

መዳንም ቢሆን በሌላ በማንም የለም። እንድንበት ዘንድ የተሰጠን ብቸኛ መድኃኒት ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። (የሐዋ. ሥራ 4፡12፤ ማቴ 1፡21፤ ኢሳ. 43፡11፤ ሆሴ. 13፡4)

የኢየሱስን መድኃኒትነት አቃልሎ ወይም ብቻውን ያለተጨማሪ መድኃኒቶች እንደማይጠቅም ቆጥሮ መድኃኒት ማብዛቱ ግን "መድኃኒት ያበዛሽው በከንቱ ነው። መዳንም የለሽም" እንደተባለችዋ መሆን ነው እንጂ ሌላ ትርፍ የለውም። (ኢሳ. 47፡11)

ቅድስት ማርያምን ከፍጥረታት አልቀን በማየት የምንወዳትና የምናከብራት የመድኃኒታችን እናት በመሆኗ እንጂ ራሷ መድኃኒት ነች ብለን አይደለም። እንዲህ ቢሆንም ከእርስዋ መድኃኒ ክርስቶስ መወለድ ሳያስፈልገው ድኅነታችን በእርሷ በኩል ይፈጸም ነበር። ግን አልሆነም፤ ስለዚህ እርሷ ራሷ "መድኃኒቱ" ብላ በመጥራቷ መድኃኒት እርሱ ብቻ መሆኑን አመለከተች። (ሉቃ. 1፡47)

የእግዚአብሔርን የሥራ ድርሻና ክብሩን ለፍጡራን መስጠት የእግዚአብሔር አሳብ አይደለም። በክርስቶስ አምነው የዳኑ ቅዱሳን የዘላለም ሕይወት ከማግኘታቸው ባሻገር በክርስቶስ ኖረው በሚያፈሩት መልካም ፍሬ ታላቅ ሽልማት (የሕይወት አክሊል) የሚሰጣቸው ቢሆንም እንደ እግዚአብሔር ግን ይመለከቱ፤ ፈጣሪ

ይባላሉ ማለት አይደለም። ምንም ቢኮን በእግዚአብሔር መንግሥት
ውስጥ እስከ መመለክ የሚደረስበት መንፈሳዊ የደረጃ እድገት የለም።

ለቅድስት ድንግል ማርያም የተሰጠ የፈጣሪ ስፍራ

ቅድስት ድንግል ማርያም ከሴቶች መካከል ተለይታ የተባረከችና የተመረጠች፤ ሰው ሆኖ ያዳነንን አምላክ በሥጋ የወለደች፤ ከዚህ ታላቅ ዕድል የተነሣ ከፍጥረት ሁሉ ከፍ ያለችና የከበረች እንደሆነች የታመነ አውነት ነው። (ሉቃ. 1፡28፤ 30-35፤ 42-43)

"ማርያም ሆይ! ስለዚህ እንወድሻለን ከፍ ከፍም እናደርግሻለን አውነተኛ የጽድቅ መብልንና አውነተኛ የሕይወት መጠጥን ወልደሽልናልና" (ቅዱ. ማርያም ቁ.9፤ ዮሐ. 6፡35)

ብዙዎች ግን ከእግዚአብሔር እንዲያው የተሰጣትን ይህን ታላቅ ክብር መነሻ በማድረግ ከእግዚአብሔር ቃል ውጪ በሆነ መንገድ እርሷን ከፍ ከፍ አድርገው ከልጇ ከክርስቶስና በአጠቃላይም ከእግዚአብሔር ጋር ወደማስተካከል ብሎም የእግዚአብሔርን ስፍራ ለእርሷ ወደመስጠት ደርሰዋል።

ሰዎች እንዲህ ቢያደርጉም አምላክ፤ ጌታና መድኃኒት አንድ ብቻ መሆኑን በመንፈስ ቅዱስ የተረዳችው ቅድስት ማርያም እኔ ሁሉንም ነኝ ሳትል አስቀድማ ጌታዋን አምላኳንና መድኃኒቷን "ጌታ አምላኬ መድኃኒቴ" ብላ ጠርታዋለች። (ሉቃ. 1፡47)

ጌታ በቅዱስ ወንጌል "አውነት አውነት አላችኋለሁ በኔ የሚያምን እኔ የማደርገውን ሥራ እርሱ ደግሞ ያደርጋል። ከዚህም የሚበልጥ ያደርጋል" (ዮሐ. 14፡12) ያለውን ቀጥተኛ ቃል በማጣመም ፍጡራንን ከፈጣሪ ጋር ለማስተካከል ከተሳካላቸውም ለማስበለጥ የሚጠቅሱ እንዳሉ ይታወቃል።

ቃሉ የሚናገረው ክርስቲያን ሁሉ በእምነት ስለሚሠራው ተአምራታዊ ሥራ ነው እንጂ ፍጡራን ከፈጣሪ እኩል ስለሚሆኑበት ሊሊያም ስለሚበልጡበት ሁኔታ አይናገርም።

ማንኛችንም ብንሆን ለቅድስት ማርያም የተሰጣትን ክብር ቅንጣት ታህል መቀነስ እንደማንችል ሁሉ ከእግዚአብሔር ካልተሰጠው በቀር ሰው አንዳች ሊቀበል አይችልምና (ዮሐ. 3፡27) ያልተሰጣትን ክብር እኛ በፈቃዳችን ሰጥተን በውሸት ልናከብራት አንችልም።

እርሷን አከብርናት እንጂ መቼ አመለክናት? ይባል ይሆናል እንዲህ ከተደረገ መልካም ነው። አንዳንድ አላዋቂዎች በተሳሳተ ድርሰታቸው እግዚአብሔር ባከበራት ክብር ከመከበር አልፋ እንደትመለክ አድርገዋል። ይህን ምስጢራዊ አሠራር ሁሉም ቢያውቀው "ለካስ ነገሩ እንዲህ ነው?" ብሎ የእግዚአብሔርን ትክክለኛ አሳብ ከሰዎች የተሳሳተ አሳብ ለመለየት ይችላልና ጥቂቱን ብቻ እንመልከት፤

ሀ) "ኢፈለጠ ወኢሌለየ አልቦ አይሁዳዊ ወአልቦ አረማዊ ኩሉ ዘአምነ ወጸውዐ ስማ ለማርያም ውእቱ ይድኅን ወይረክብ ሕይወተ።"

ትርጓሜ፡- "ፈጽሞ ልዩነት አላደረገም አይሁዳዊ የለም አሕዛብም የለም ያመነና የማርያምን ስም የጠራ ሁሉ ይድናል የዘላለም ሕይወትንም ያገኛል።" (የኅዳር ኪዳነ ምሕረት ዚቅ)

ከላይ የድንግል ማርያምን ስፍራና ክብር ተመልክተናል ከዚያ አንጻር ይህ ቃል ለእርሷ አልተነገረም። በአስተምህሮ የድን ክፍል በገጽ 144 3ኛው ዓምድ ላይ ቅ/ያሬድ ይህን ስለክርስቶስ ዘምሮታል። "ኢፈለጠ ወኢሌለየ አልቦ አይሁዳዊ ወአልቦ አረማዊ ኩሉ ዘአምነ ወጸውዐ ስሞ ውእቱ ይድኅን ወይረክብ ሕይወተ" በማለት። ሰዎቹ ግን ጾታና ስም ለውጠው "ዘአምነ ወጸውዐ ስማ ለማርያም" ብለው እውነትን ከመስመሩ አወጡት።

ይህ የያሬድ ድርሰት ከመጽሐፍ ቅዱስ የተወሰደ ነው። (ሮሜ 10፡11-13፤ 1ቆሮ. 12፡13፤ ገላ. 3፡26-28፤ የሐዋ. ሥራ 2፡21)

እንደ አባባላቸው የእርሷን ስም በመጥራት መዳንና ዘላለማዊ ሕይወት ቢገኝ ኖሮ ሐዋርያት ጽፈውልን ጌታም አስተምሮን ባለፈ ነበር። "እነርሱ ይህን ያልጻፉት በወቅቱ አንገብጋቢው ጉዳይ የኢየሱስ ክርስቶስ ነገር በመሆኑ ነው" የሚል ምክንያት ቢቀርብ እንኳ ተቀባይ አያገኝም። ምክንያቱም እግዚአብሔር ሰው ስላይደለ "ይህ አንገብጋቢ ጉዳይ ነው ቶሎ ይጻፍ ያ ግን በኋላ ይደርሳል" በሚል እውነቱን ከእውነት አበላልጦ አላቀዳደመም። ዘላለማዊ ሕይወት የሚገኝበት ቃሉን ሁሉ በበቂ ሁኔታ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ገልጿል። (ዮሐ. 20፡31)

መጽሐፍ ቅዱስ በእምነት ጠርተን የምንድንበት ስም "ኢየሱስ" ብቻ እንደሆነና ከእርሱ ውጪ ለመዳን የምንጠራው ስም አለመኖሩን አስረግጦ ይናገራል። "መዳንም በሌላ በማንም የለም እንድንበት ዘንድ የሚገባን ለሰዎች የተሰጠ ስም ከሰማይ በታች ሌላ የለምና" (የሐዋ. ሥራ 4፥12)

አርቶዶክሳውያን አባቶቻችን እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት "ኢየሱስ" ከስሞች ሁሉ በላይ የሆነ ስም መሆኑን በመረዳታቸው ከእግዚአብሔር ጋር ለመገናኘትና እርሱን ለማመስገን ለመለመንና ለመጸለይ በመሰላልነት ተጠቅመውበታል። "እቤቱ በተወደደው ልጅህ በጌታችን በኢየሱስ እናመሰግናለን።" (ቅዱ. ሐዋርያት ቁ. 4፤ ሮሜ 7፥25፤ ኤፌ. 5፥20፤ ቁላ.3፥17)

"ኢየሱስ" እግዚአብሔር ለእኛ ኃይሉንና ብርታቱን በረከቱንም የሚገልጥበት ስም ነው። የጠላት ዲያብሎስን ሥራ ለማፈራረስ ከኢየሱስ በቀር በሰማይም ሆነ በምድር የሚጠራ ሌላ ስም ባለመኖሩ ጠላትን በዚህ ስም ገሥጸዋል፤ ተቃውመዋል ሥራውንም ሁሉ አፈራርሰዋል።

"የሚፈታተንን አጥፋው ከእኛም አርቀው። በእኛ ላይ የተከለውን ሁከቱንም ገሥጽ ወደ ኃጢአት የምትወስደንንም ምክንያት ከእኛ ቁረጥ። ጽኑ በሚሆን ኃይልህ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ አድነን" (ቅዱ. ጎርጎርዮስ ቁ. 85)

"ያንተን ስም ስምቶ ሞት ይደንግጥ፤ ቀላያትም ይሰንጠቁ፤ ጠላትም ይረገጥ፤ የጥፋት መንፈስም ይንቀጥቀጥ ከይሲም ይወገድ አለማመንም ይራቅ" (ቅዱ. እግዚእ ቁ. 53፤ 1ዮሐ. 3፥8፤ ማር. 16፥17፤ ሉቃ. 10፥17፤ የሐዋ. ሥራ 16፥18፤ መዝ. 43፥5)

በሌላውም መንፈሳዊ ጉዳይ ቢሆን ከኢየሱስ በቀር የሚጠራ ሌላ ስም አለመኖሩን በተግባር አሳይተዋል። (ያዕ 5፥ 14፤ ማር. 9፥41፤ ቁላ. 3፥17)

"በሚፈተት በዚህ ኅብስት ላይ የምንጠራው ስም ምን ስም ነው? ኢየሱስ ክርስቶስ ሆይ! ማኅየዊ መድኃኒት ከሚሆን ስምህ ብቻ በቀር" (ቅዱ. ዮሐንስ ወልደ ነጎድንድ ቁ. 118)

በእውነትም ኢየሱስ የሚለው ስም ለሁሉም የሚሆን ለሁሉም የሚበቃ ብቸኛና ፍቱን መድኃኒት ነው። ክብር ለስሙ ይሁን! አሜን!

ለ) "እንዘ እግዝእትነ ማርያም ምስሌን አልቦ ዘይክለነ ወአልቦ ዘይብለነ ኪያሃ ንሰብክ መድኃኒትነ"

ትርጓሜ:- "እመቤታችን ማርያም ከእኛ ጋር ሳለች የሚችለን የለም የሚናገረንም የለም መድኃኒታችንን እሷን እንሰብካለን" (የዮካቴት በአታ ዚቅ)

ሐዋርያው በእግዚአብሔር ላይ ስላለው ትምክሕትና የተሰቀለውን መድኃኒት ክርስቶስን ስለመስበኩ የተናገረውን በመኮረጅና ለማርያም በመስጠት የተጻፈ ነው። (ሮሜ 8፡31፤ 1ቆሮ. 1፡23)

መጽሐፍ ቅዱስ በሚያስመካው በእግዚአብሔር ብቻ እንድንመካ ሲያስተምረን ከእግዚአብሔር ውጪ ባለው ነገር ወይም በዕሩቅ ብእሲ ወይም በፍጡራን በአጠቃላይ መመካት ከንቱና ከእርግማን በታች መሆን እንደሆነ ይነግረናል። (መዝ. 59፡11፤ 117፡8፤ 145፡3፤ ኤር. 17፡5፤ 9፡23-24፤ ኢሳ. 31፡1-3፤ 1ቆሮ. 1፡30፤ 3፡20-21)

ሊቁ ኤጲፋንዮስም እንዲህ ብሏል:- "አሰኝታችንም በዕሩቅ ብእሲ (በሰው) አይደለም። በእግዚአብሔር ነው እንጂ ከእግዚአብሔር ብቻ በቀር በሌላ የሚያምን ርጉም ነው የሚል ጽሑፍ አለና። እንደ እርሱ ባለ ሰው የሚያምን ሁሉ እንደ ደረቀ እንጨት ይሆናል" (ሃይ. አበ ምዕራፍ 57 ክፍል 9 ቁ 9-10)

በእውነትም ሲታይ ከእግዚአብሔር የሚበረታ ማን አለ? ቅድስት ድንግል ማርያም እንኳ ሳትቀር የተመካችው በሌላው ነገራቸው የሚመኩ ትዕቢተኞችን አዋርዶ እንደ እርሷ ሳሉ ትሉታን ክብርን በሚሰጠው ጌታ ነው። ትሕትናዋን ተመልክቶ ያከበራትን ጌታ "ነፍሴ ታከብረዋለች" ስትል ተመካችበት (ሉቃ. 1፡47)

ሌሎች ቅዱሳን ሁሉ የተመኩት በእግዚአብሔር ብቻ ነው። ቅ/ዳዊት:- "እግዚአብሔር ብርሃኔና መድኃኒቴ ነው። የሚያስፈራኝ ማነው? እግዚአብሔር የሕይወቴ መታመኛዋ ነው። የሚያስደነግጠኝ ማነው? ክፉዎች አስጨናቂዎቼ ጠላቶቼም ሥጋዬን ይበሉ ዘንድ"

በቀረቡ ጊዜ እነርሱ ተሰነካክሱና ወደቁ። ሠራዊትም ቢሰፍርብኝ ልቤ አይፈራም። ሰልፍም ቢነሣብኝ በዚህ እተማመናለሁ" (መዝ. 26፡1-3)

ቅ/ያሬድም በበኩሉ እንደ ዳዊት "ክርስቶስ ምእመና ለሕይወትየ ምንትነ ያደንግፀኒ እመኒ ጸብአኒ ተአይን ኢይፈርሀኒ ልብዩ ወእመኒ ሮዳኒ ጸባኢት አንስ ቦቱ ተወክልኩ"

ትርጓሜ፡- "ክርስቶስ የሕይወቴ መታመኛዎ ነው ምን ያስደነግጠኛል? ሰልፍ ቢነሣብኝ ልቤ አይፈራም ሰራዊት ቢከብቡኝ በእርሱ ታመንኩበት" ብሏል። (የፋሲካ ድን ገጽ 267 3ኛ ዓምድ (አቡን))

በእግዚአብሔር ብቻ የሚተማመን ሰው እምነቱ ፍጹም ነው። የተማመነበት አምላኩ እግዚአብሔርም ያድነዋል ያከብረዋልም። (መዝ. 90፡14-16)

እምነተ ጎደሎው ግን የሚያድነው የለም እንጂ በብዙ ነገሮች ይታመናል። ሌላው መመኪያ ሁሉ ተሰባሪ ሽምቦቆ በመሆኑ ቢደገፉት ይሰበራል፤ ጦሱ ለራሱ ብቻ ሰለማይሆን ለተደገፈውም ተርፎ ስንጣሪው ተመልሶ ያቆስላልና (ኢሳ. 36፡6፤ 2ኛ ጊ. 18፡21) የሚመካ በእግዚአብሔር ይመካ።

የምንሰብከው መድኃኒት ደግሞ አንድ ብቻ እርሱም በሥጋ ልደት የቅድስት ድንግል ልጅ ክርስቶስ ነው። በመሠረቱ ስብከት ኃጢአተኛውን ሰው በወንጌል ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የምናመጣበት መንገድ ነው። (2ቆሮ. 5፡19-20)

ኃጢአተኛ ሰው በሥጋው ጤነኛ ሆኖ ቆሞ ቢሄድም ከእግዚአብሔር ተለይቷልና መንፈሳዊ ምዕት ነው። (ኤፌ. 2፡1-2፤ ዮሐ 5፡25) ከኃጢአት ሞት ሊያድን የሚችል መድኃኒተ ሥጋ ወነፍስ የእግዚአብሔር አንድያ ልጅ ብቻ በመሆኑ በእርሱ የሚያምን ኃጢአተኛ ይድናል። (ዮሐ. 3፡16-18፤ 36፤ 1ዮሐ. 5፡12)

ስለዚህ ለኃጢአተኛው ሰው ክርስቶስን "መድኃኒትህ ነው። እርሱ ስለ ኃጢአትህ ሞቷል። አንተን ለማጽደቅም ተነሥቷል። ብታምነብት ትድናለህ ባታምንበት ግን ይፈረድብሃል።" ብለን እንሰብክለታለን። ለመዳን የተዘጋጀ ሁሉ "ኢየሱስ ሞተ ተነሣ" የሚለውን ወንጌል አምኖ

በመቀበል ይድናል። የሚጠፋው ግን ይህንን ማመን እንደሞኝነት ይቆጥረዋልና አይቀበለውም። (ሮሜ 1፡3-4፤ 1ቆሮ. 15፡3-4፤ 1ቆሮ. 1፡21)

"መድኃኒታችንን እሷን እንሰብካለን" በሚለው የሰዎች ፈጠራ ከመተካቱ በፊት መጽሐፍ ቅዱስም ሆነ የቤተ ክርስቲያን አባቶች "መድኃኒት የሆነውን ክርስቶስን እንሰብካለን" ብለው መስክረዋል። (1ቆሮ. 1፡23፤ 2ቆሮ. 4፡5)

ቅ/ያሬድ፡- "ነህነስ ንሰብክ ክርስቶስሃ ዘተንሥኦ እሙታን . . . !"
"እኛ ግን ከሙታን ተለይቶ የተነሣውን ክርስቶስን እንሰብካለን።"
(የፋሲካ ድን ገጽ 269 1ኛ ዓምድ)

"ንሰብክ ወልደ እምዘርዐ ዳዊት ዘመጽኦ ወተወልደ በሥጋ ሰብእ" ከዳዊት ዘር የመጣውንና በሰው ሥጋ የተወለደውን ወልድን (ክርስቶስን) እንሰብካለን። (የአስተምህሮ ድን ገጽ 176 2ኛ ዓምድ)

እንዲሁም በስብከት መዝሙር ላይ "ወልዶ መድኅን ንሰብክ ዘእምቅድመ ዓለም ሀሎ" "ዓለም ሳይፈጠር የነበረውን አዳኝ ልጁን (ክርስቶስን) እንሰብካለን" ይላል (መጽሐፈ ዚቅ ወመዝሙር ገጽ17)

ስብከት ቅሉ በየትኛው ርእሰ እንነሣ ስለአዳኙ ኢየሱስ ክርስቶስ መመስከር ማለት ነው።

በሊቀ ሥልጣናት ሀብተ ማርያም ወርቅነህ (አቡነ መልክ ጼዴቅ) በ1980 ዓ.ም የታተመው "የኢ/ኦ/ተ/ቤ/ክ የስብከት ዘዴ" መጽሐፍ የሚለውን እንመልከት፡- "የእግዚአብሔር ቅዱስ ዓላማ ሰው ሁሉ እንዲድን ሰው ሁሉ የመንግሥቱ ወራሽ እንዲሆን የታለመ ነው። ለዚህም ሁሉ መምህር ሁኖ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለመጣ የስብከቱ ጠባይ የኢየሱስ ክርስቶስን ሥራ የሚከተል ራሱን ኢየሱስ ክርስቶስን ማዕከል አድርጎ የሚሄድ ይሆናል። ስለሰው ድኅነት ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ተስቅሎ ሞቷል። እንግዲያውስ የስብከቱ ይዘት የስብከቱም ጠባይ የተሰቀለውን ኢየሱስን የሚመለከት መሆን አለበት። ሰባኪው በፈቀደው ርእሰ ሊናገር ይችላል። ሆኖም ዋናው ዓላማ የኢየሱስ ክርስቶስን አዳኝነት ለመናገር መሆን አለበት።

ምንም የሰብከት ምንጩ ቅዱስ መጽሐፍ ቢሆንም፤ ጥቅሱም ከእርሱው ቢወጣም ሐተታውና አገላለጡ ስለአገኙ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆን አለበት። "ኢየሱስን ማዕከል ያላደረገ የእርሱንም አዳኝነት የማይገልጥ ሰብከት ሰብከት ሊሆን ሊባልም አይችልም" (ገጽ 64፤ 67)

ሐ) "ኃይለ ጽልመት ተሰደ በማርያም" "የጨለማው ኃይል በማርያም ጠፋ።" (የሚያዝያ ኪዳነ ምሕረት ዚቅ)

ሌላው ለድንግል ማርያም የተሰጠው የክርስቶስ የብርሃንነት ስፍራ ነው። ከነቢያት ጀምሮ ሰለክክርስቶስ ብርሃንነት በስፋት ተነግሮአል። (መዝ. 42፡3፤ ኢሳ. 9፡1-2፤ ሉቃ. 2፡32)

ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጨለማን ለማስወገድ የመጣ ብርሃን መሆኑን ገልጿል። (ዮሐ. 8፡12፤ 12፡46)

ሐዋርያቱም በነቢያቱ የተነገረውንና ከጌታም የሰሙትን ተቀብለው ለእኛ አስተላልፈውታል። (1ዮሐ. 1፡5፤ ዮሐ. 1፡4-9፤ 1ጢሞ. 6፡16፤ ኤፌ. 5፡14)

የቤተ ክርስቲያን መጻሕፍትም በበኩላቸው ይህንን እውነት አስተጋብተዋል። "ብርሃን ዘበአማን ዘያበርህ ለኩሉ ሰብእ ለእለ ይነብሩ ውስተ ዓለም በእንተ ፍቅረ ሰብእ መጻእከ ውስተ ዓለም ወኩሉ ፍጥረት ተፈሥሐ በምጽአትክ"

ትርጓሜ፡- "በዓለም ውስጥ ለሚኖሩ ሰዎች ሁሉ የሚያበራው እውነተኛ ብርሃን ስለሰው ፍቅር ወደ ዓለም መጥተዋልና ፍጥረት ሁሉ በመምጣትህ ደስ አለው" (ውዳሴ ማርያም)

ቤተ ክርስቲያን ክርስቶስን "ብርሃን" ስትለው በሥጋ የወለደችውን እናቱን ደግሞ "እመ ብርሃን" (የብርሃን እናት) ብላ ትጠራታለች። ደግሞም "ስሜን ለምትፈሩት ለእናንተ የጽድቅ ፀሐይ ትወጣላችኋለች። ፈውስም በክንፎቿ ውስጥ ይሆናል" (ሚል. 4፡2) እንደተባለው ቤተ ክርስቲያናችን ይህን መሠረት አድርጋ "አንቲ ምሥራቅ ወወልድኪ ፀሐየ ጽድቅ" "አንቺ ምሥራቅ (የፀሐይ መውጫ)ነሽ ልጅሽ ደግሞ የጽድቅ ፀሐይ ነው" ብላ እውነተኛውን ነገር ትመሰክራለች።

እርግጥ ክርስቶስ ብርሃን ሆኖ ወደ ጨለማው ዓለም በመምጣቱ አምነው የተከተሉት ቅዱሳን "የዓለም ብርሃን" ተብለው ተጠርተዋል። (ማቴ. 5፡14-16) ብርሃንነታቸው ግን የእግዚአብሔርን ቃል በመፈጸማቸውና ለሌላውም በመመስከራቸው ምክንያት ነው። (ፊልጵ. 2፡14፡16)

ስለ ክርስቶስ ብርሃንነት ለመመስከር ከጌታ 6 ወራት ቀደም ብሎ ለእስራኤል የተገለጠው መጥምቁ ዮሐንስ በሰጠው አገልግሎት "የሚነድና የሚያበራ መብራት" ተብሎ ቢጠራም ብርሃንነቱ ለክርስቶስ ተከታዮች በተሰጠው ስያሜ አንጻር ነው እንጂ እሱ ራሱ ለሰው ሁሉ የሚያበራው ብርሃን አልነበረም። (ዮሐ. 5፡35፤ 1፡6-8)

የእመ ብርሃን ማርያም ብርሃንነትም በዚሁ መሠረት የሚታይ ነው። ከላይ እንዳየነው እሷ ምሥራቅ ልጇ የጽድቅ ፀሐይ ነው። ፀሐይ ካልወጣ በቀር የፀሐይ መውጫ (ምሥራቅ) በራሱ ብርሃን ሊሆን አይችልም። እንደዚሁም ሁሉ እሷ የክርስቶስን የብርሃንነት ስፍራ ልትተካ አትችልም።

ስለዚህ ለሰው ሁሉ የሚያበራው አውነተኛ ብርሃን ክርስቶስ ብቻ ነው። እርሱ ብርሃን ሆኖ ከመምጣቱ በፊት በዓለም ሰፍኖ የነበረው የጨለማው ገዢ ሥልጣን ነው። ሥልጣኑን በብርሃንነቱ ገፍፎና ድል ነሥቶ በጨለማ ለሚኖሩት የተደነቀ ብርሃን በመሆን ወደ ራሱ መንግሥት አፍልሷል። እኛም በብርሃኑ ብርሃንን አይተናል። (ቁላ. 1፡13-14፤ 2፡15፤ 1ጴጥ. 2፡9፤ መዝ. 35፡9)

መ) "ይትባረክ እግዚአብሔር ወይትኣኩት ስሙ ኪያኪ ሠናይተ ዘፈጠረ ለቤዛ ብዙኃን እስመ መሠረት አንቲ ለሕይወተ ኩሉ ዓለም።"

ትርጓሜ፡- "መልካም የሆንሽ አንቺን ለብዙዎች ቤዛ እንድትሆን የፈጠረ እግዚአብሔር ይባረክ ስሙም ይመስገን አንቺ ለዓለሙ ሁሉ ሕይወት መሠረት ነሽና።" (የግንቦት ልደታ ዚቅ)

ይህ ዐዲስ ድርሰት ከእግዚአብሔር ቃልና አሠራር ጋር በእጅጉ ይቃረናል። ስለ ሰው ልጆች ድንበት ቤዛ ሆኖ የሚሞትና ሊቤዥ የሚችል ፍጡር ከሰውም ከመላእክትም ባለመገኘቱ አምላክ በተዋሕዶ ምስጢር ሰው ሆኖ እንደመጣ እናውቃለን።

"ከዚህ በኋላ ከአቤል ደም ጀምሮ እስከ በራክዩ ልጅ እስከ ዘካርያስ ደም ድረስ የቅዱሳን ነቢያት ደም ዓለምን ለማዳን እንዳልጠቀመ ባዩ ጊዜ ቤዛ መድኃኒት የሚሆን ልጁን ሰደደልን። ፈጽሞ ያድን ዘንድ በፊቱ የሕያዋንንና የሙታንን መታሰቢያ ያገባ ዘንድ" (ቅዱሴ ኤጲፋንዮስ ቁ. 43)

"ቤዛ" የሚለው የግእዝ ቃል የሚያመለክተው በሌላ ወገን የተያዘን ወይም የተወሰደን አንድ ነገር ለመመለስ የሚከፈለውን ዋጋ፣ ካሣ ለውጥ፣ ምትክ፣ መድን፣ . . . ወዘተ ነው። (የኪዳነ ወልድ ክፍሌ መዝገበ ቃላት ገጽ 265-266)

በዚህም መሠረት እኛን ባሮች አድርጎ ከሚገዛን እጅ ከዲያብሎስ የተቤዠን፣ ስለእኛ ምትክ ሆኖ በመሞት የመቤዠታችንን ውድ ዋጋ የሚሆን ክቡር ደሙን ካሣ የከፈለልንና ከባርነት ወደ ልጅነት የመለሰን ቤዛችን ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። (ማር. 1፡45፤ ዮሐ. 10፡34፤ ኤፌ. 1፡7፤ 1ጢሞ. 2፡5-6፤ ቲቶ 2፡14፤ ዕብ. 9፡12፤ 1ጴጥ. 1፡18-19)

ታዲያ አንድ ጊዜ በመሞቱ የዘላለም ቤዛነትን አግኝቶ በገዛ ደሙ ወደ ቅድስት የገባ የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቤዛነት ያልጠቀመ ሆኖ ነውን ሌላ ቤዛ መጨመር ያስፈለገው? በእውነት ይህ ቤዛችንን እርሱን መርገጥ፣ የተቀደሰንበትን የኪዳኑን ደም እንደርኩስ ነገር መቁጠርና የጸጋውንም መንፈስ ማክፋፋት በመሆኑ ከምንም በላይ የባለውን ቅጣት ያመጣብናል። (ዕብ. 10፡29)

በሌላ በኩል ደግሞ ሕንፃው የሚገጣጠምበትና የሚያድግበት ጽኑ መሠረት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በብልሃተኛ የእናጺ አለቃ ተመሥርቷል። ሌላ መሠረት መመሥረት ሳያስፈልግ ምእመናን በዚሁ መሠረት ላይ በጥንቃቄ ታንጸው ሥራቸውንም እያነጹ ሕንፃውንም በማሳደግ ወደ ፍጻሜው መራመድ ይሆናል። (1ቆሮ. 3፡10-11፤ ኤፌ. 3፡20-22፤ 1ጴጥ. 2፡4-6)

ቅድስት ማርያም አምላክን በሥጋ በመውለድ ከሴቶች መካከል የተባረከችና የተመረጠች ቢሆንም በሕንፃው ውስጥ የእርሷ ድርሻ መሠረትነት ሳይሆን የሕንፃው አንድ ክፍል መሆን ነው። የሌሎቹ

ቅዱሳን ድርሻም ቢሆን እንዲሁ ተመሳሳይ ነው። (1ቆሮ.12፡20-27)
መቼም አንድ ቤት ለመሥራት ሁለት መሠረት አይጣል!

ሠ) "በዛቲ ድንግል ኪዳነ ምሕረት እንተ ባቲ ተሞዐ ሞት
ወተቀጥቀጦ ኃይሉ ለጸላኢ ዘመጠነዝ አርአየ እግዚአብሔር
ምሕረቱ በላዕሌነ ፍጹመ ፍቅረ አፍቀረን"

ትርጓሜ፡- "በዚች ድንግል በኪዳነ ምሕረት ሞት የተሸነፈባት ሆነ።
የጠላት ኃይልም ተቀጥቅጦ እግዚአብሔር እንደዚህ ያለ ምሕረቱን
በእኛ ላይ አሳየ። በፍጹም ፍቅርም አፈቀረን" (የግንቦት ኪዳነ ምሕረት
ዚቅ)

ከአዳም ጀምሮ የሰውን ዘር በሙሉ ሲገዛና ከሥልጣኑ በታች
ሲያደርግ የኖረው ሞት ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ በሙታን ትንሣኤ
ድል በመነሣት እንደሚዋጥ በተስፋ የሚጠበቅ ዐቢይ ጉዳይ ቢሆንም
ለክርስቲያኖች ሁሉ ድል መንሣትን በሰጠ በክርስቶስ ትንሣኤ
አስቀድሞ ድል ሆኗል። (ሮሜ. 5፡12-14፤ 1ቆሮ. 15፡51-57፤ ራእ.1፡17-
18)

እግዚአብሔር በአንድያ ልጁ በኩል ይህን በማድረጉ እጅግ
የበዛውንና በእእምሮ ከመታሰብ የሚያልፈውን ምሕረቱን በእኛ ላይ
ሲያሳይ ለሚወደው አንድ ልጁ እንዳይራራ ያስጨከነውን ድንቅ
ፍቅርም ገልጿል። (ኤፌ. 2፡4-5፤ ሮሜ 8፡32፤ 5፡8 ዮሐ.3፡16)

ይህ ሁሉ የሚያውቀው ሐቅ "እውነት ነው? አይደለም "ለሚል
ድርድር ቀርቦ ማስተማመኛ መስጠቱ ባያስፈልግም ሐሰተኞች
ከሰማይ ከወረደው በቀር ወደ ሰማይ የወጣ የለም" የሚለውን መጽሐፍ
ቅዱሳዊ ትምህርትና በአባቶችም፡- "እርሱም በመዋቲ ሥጋ ይነሣ ዘንድ
በፈቃዱ ሞተ። ከተነሣም በኋላ ዳግመኛ አይሞትም፤ከትንሣኤው በኋላ
ግን ጌታ ይህን አልተናገረም። ከሰውም ወገን ማንንም ተነሥ ከመቃብር
ውጣ አላለም። ዳግመኛ እስከሚመጣበት ቀን ድረስ ለሰዎች ሁሉ
አንድ ሆነው በሚነሡበት ቀን ሙታን ይነሣሉ አላቸው። ከሙታንም
ተለይቶ ከተነሣ በኋላ ከሞቱት ሁሉ ማንንም በሥጋ እንዳላስነሣ
አስተውል።" (ሃይ. አበ ምዕራፍ 59 ቁ. 49-50)

"አብ በሀብት ስቦ በረድኤት አቅርቦ ከሰጠው ከምእመናን
አንዱንስ እንኳን አላጠፋም፤ ፈጽሞ አዳናቸው፤ በኋለኛይቱ ቀን

አስነሣቸው እንጂ እንደምን ያስነሣቸዋል? ከሙታን ተለይቶ እርሱ ብቻ ስለተነሣ ነው እንጂ። . . . ከሰማይ የመጣ የእግዚአብሔርን ቃል በሥጋው ብቻውን ከሙታን ቀድሞ እንደተነሣ እናውቃለን በተነሣ ጊዜ አባቱ በሀብት ስቦ በረድኤት አቅርቦ ለርሱ የሰጣቸው ምእመናን በትንሣኤ ይመስሉት ዘንድ እንግዲህ ወዲህም በቀድሞው ሰው አዳም ትእዛዝ በማፍረስ ምክንያት ፈርሰው በስብሰው አይቀሩም። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እሺ በጀ ብሎ እስከ ሞት በመድረሱ እነርሱ ፈጽመው ይድናሉ እንጂ " (ሃይ. አበ ምዕራፍ 7 ክፍል 50 ቁ. 51 እና 52) በማለት በመንፈሳዊ አካል ካሁን ቀደም የተነሣ ክርስቶስ ብቻ መሆኑንና የተቀረው የሰው ዘር በሙሉ በመጨረሻው ቀን እንደሚነሣ የተጻፈውን ማስተባበላቸው ሳያንሳቸው በሞትና በጠላት ኃይል ላይ የተገኘውን የክርስቶስን ድል ለቅድስት እናቱ በመስጠት ሌላ ስሕተት መድገማቸው ሐሰትን ለእውነት መቅበሪያነት በተሰናዳው ጉድጓድ መልሶ ቀብሮ እውነትን ከድል ወደ ድል ማሸጋገር አስፈላጊ ሆኖ ተገኝ ቷል። (ዮሐ. 3፤13፤ ሌፌ. 4፤8-10፤ ሮሜ. 10፤6-7፤ ራእ. 5፤5)

"ሚች ሥጋን የተዋሐደው ያስነሣው ወደ ሰማይ ያወጣው ሞትን በሥጋ ድል የነሣው ለረጅም ዘመን (አምስት ሺህ አምስት መቶ ዘመን) ነግሦና ሠልጥኖ የነበረ ዲያብሎስን ያጠፋው እርሱ ነው። ኃይሉ የሚገለጥበት ኃጢአትን ፍጻኔ አጥፍቶ ቁራኝነትን ቀጥቅጦ ፊቱ በጨለማ የተሸፈነ ዲያብሎስ በልደት ሥልጣን ያለው የእግዚአብሔር ልጅ ከድንግል ሥጋን ተዋሕዶ ወደ ሲኦል ወርዶ ባየው ጊዜ ፈራ ደነገጠ " (ሃይ. አበ ምዕራፍ 2 ቁ. 6-8)

መንፈስ ቅዱስ ገልጻላቸው የትንሣኤው ጉልበትና ኃይል የተሰማቸው ጥንታውያን አባቶቻችን ሞትና በሞት ላይ ሥልጣን የነበረው ዲያብሎስ የተሸነፉት ሥጋን ለብሶ በመሞት ከቁጥጥራቸው በላይ የሆነ ኃይልና ሥልጣን ባለው ድል አድራጊ ጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ሞትና ዲያብሎስን በወርቃማው ድርሰታቸው አናዝዘዋቸዋል፡- "ከሕጌ የተለየ ይህ ማነው? ከኔ ዘንድ የነበሩ አሕዛብን ከወገኖቼ ለይቶ የሚማረካቸው ይህ ማነው? ... ወገኖቼን እንዳላጠፋ ከሹመቴ የሻረኝ ይህ ማነው? ይኸውም የተሰቀለው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ከሙታን ተለይቶ ተነሥቶ ሲኦልን ረግጦ በሞቱ ሞትን አጠፋው። "(ሃይ. አበ. ም. 4 ቁ. 14፤ 18-19፤ ም. 5 ቁ. 1)

እውነቱ እንዲህ ተቀምጦ ተመልካች በማጣቱ ምክንያት "በቅድስት ማርያም ሞትና የጠላት ኃይል ተሸነፈ" የሚለው ዐዲስ

ትምህርት ተፈለሰል። ይህም የዲያብሎስን ሥራ ያፈረሰውን ኃያሉን ጌታ ደካማ አድርጎ በሞት ላይ የተገለጸውን ታላቅ ኃይሉን መካድ ይሆናል። (1ዮሐ.3፥8፤ ኤፌ. 1፥19-21)

ለማንኛውም በእውነት ላይ መዋሽት ሐሰተኞችን ትዝብት ላይ ቢጥል እንጂ እውነትን ከእውነትነቱ ፈቀቅ አያደርገውም።

ረ) "ማርያምሃ እሁበክሙ ወጸጋሃ አጎድግ ለክሙ ይቤሉሙ ዐርገ እምገጸሙ መንፈስ ቅዱስ አስተጋብኦሙ ጳራቅሊጦስ መጽአ ንቤሆሙ"

ትርጓሜ፡- "ማርያምን እሰጣችኋለሁ ጸጋዋንም እተውላችኋለሁ ብሏቸው በፊታቸው ዐረገ። የእውነት መንፈስ ሰበሰባቸው ጳራቅሊጦስም ወደ እነርሱ መጣ" (የጳራቅሊጦስ ዚቅ)

በዚህ ድርሰት ለቅድስት ማርያም የመንፈስ ቅዱስና የጸጋው ስፍራ ተሰጥቷታል። ይህም ጌታችን በቅዱስ ወንጌል "ሰላሜን እሰጣችኋለሁ ሰላሜን እተውላችኋለሁ" ብሎ ስለመንፈስ ቅዱስ መምጣት፣ ለሐዋርያቱና ለአማኞች ሁሉ ስለመሰጠቱ የተነገረውን በእርሷ በመተካት የተከናወነ ነው። (ዮሐ. 14፥27)

እርሷ መቼ ከእነርሱ ተለየችና ነው እርሷን እሰጣችኋለሁ ያላቸው? የመንፈስ ቅዱስን መውረድ በተስፋ እየጠበቁ ከሚተጉት መካከል አንዷ እርሷ እንደነበረች ተገልጿልና። (የሐዋ. ሥራ 1፥14)

የሚገርመው ደግሞ እዚህ ድርሰት ላይ "እሰጣችኋለሁ አለ" የተባለው ማርያምን ሆኖ ሳለ የመጣው ግን መንፈስ ቅዱስ መሆኑ ሩቅ ሳንሄድ የድርሰቱን ውሸትነት እንረዳለን።

በዘመናችን ሌላ አስገራሚ ነገር ደግሞ ይሰማ ጀምሯል። ይኸውም "ሐዋርያት ድንግል ማርያምን ይዘው ስለጸለዩ መንፈስ ቅዱስ ወረደላቸው። ስለዚህ ዛሬም ቢሆን ድንግል ማርያም በሌለችበት ጉባኤ መንፈስ ቅዱስ አይወርድም" የሚል ነው። የሚደንቀው ግን መንፈስ ቅዱስ በዚህ መንገድ እንደሚሰጥ የሚሰብኩት ክፍሎች ስለመንፈስ ቅዱስ ያላቸው አመለካከትም ሆነ ስሜት በእጅጉ የሞተ መሆኑ ነው። ዛሬ የመንፈስ ቅዱስን ስፍራ

ሥጋና ደም (ሰው) ስለያዘው ቤተ ክርስቲያናችን ከመንፈሳዊ ሕይወት ርቃና በሥጋዊ ነገሮች ተጠላልፋ ትታያለች።

ይሁንና የደራሲዎቹ አባባል ለእነርሱ ቀኝ ቢሆንም ለሰሚው ግን ግራ ነው። የነገሩትን ሁሉ በይወህና አሜን! ብሎ የሚቀበለው ምእመን ይህ ሲሰበክለት ዐዲስ ምስጢር እንደተገለጠለት ቆጥሮ ልቡ ቢገሆልልም ሁሉን በእግዚአብሔር ቃል መሠረት ለሚቀበል አስተዋይ ግን ፈጽሞ አይዋጥም።

በሕይወተ ሥጋ ያሉት ቅዱሳን ምእመናን ሞተው ወደ አገለገሉት ጌታ ከሄዱት ቅዱሳን ምእመናን ጋር ቅድስት ድንግል ማርያምን ጨምሮ በክርስቶስ በኩል መንፈሳዊ ኅብረት ያላቸውና በክርስቶስ ፍቅር የተያያዙ ናቸው። ይህ በክርስቶስ አምናለሁ የሚል ሁሉ ሊቀበለው የሚገባ እውነት ነው። (ዕብ. 12፡22-24)

መንፈስ ቅዱስ የሚሰጠው እርሷ በምትገኝበት ጉባኤ ብቻ መሆኑን የሚጠቁም ፍንጭ ግን ፈጽሞ የለም። ለመንፈስ ቅዱስ መውረድ ምክንያቱ የጌታ የተስፋ ቃል እንጂ የእርሷም ሆነ የሌሎቹ በዚያ መገኘት አልነበረም። የሐዋ. ሥራ 1፡14 የሚናገረው እርሷ ከሐዋርያትና ከተቀሩት ሴቶች ጋር አብራ የመንፈስ ቅዱስን መውረድ ተስፋ በማድረግ ለጸሎት መትጋቷን እንጂ መንፈስ ቅዱስ ይወርድ ዘንድ በጸሎተኞቹ መካከል መገኘቷን አይደለም።

እርግጥ እርሷ በአካል ባልተገኘችበትና የክርስቶስ አዳኝነት ብቻ በተመሰከረበት ጉባኤ መካከል መንፈስ ቅዱስ መውረዱን የሐዋርያት ሥራ ሲያስነብን ይህ መሠረት የለሽ ትምህርት ውድቅ ይሆናል። (የሐዋ. ሥራ 10፡44፤ 19፡6)

ለሌሎች ቅዱሳን የተሰጠ የአምላክ ስፍራ

በአብዛኛው የቤተ ክርስቲያናችን ሰዎች ግንዛቤ አንድ ሰው ቅዱስ የሚሆነው በገዛ ራሱ ጥረትና ተጋድሎ እንደሆነ ተደርጎ ይታሰባል። በተጋድሎና በብዙ መከራ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት እንደምንገባ ቢታወቅም ይህ በእምነት ብቻ መጽደቅን ተከትሎ የሚመጣና ሁሉን የሚያስችለን ጸጋ እግዚአብሔር በውስጣችን በመሆኑ ብቻ የምናከናውነው ይሆናል። ከዚህ ውጪ የሆነው የሰው ተጋድሎና አለኝ የሚለው መልካም ሥራው ሰውን ለቅድስና አያበቃውም (የሐዋ. ሥራ 14፡21-22፤ ኢዮ. 14፡4 15፡14-16፤ 25፡4 ሮሜ 5፡11፤ 13 ቲቶ 2፡11-13)

መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚመሰክረው ቅዱሳን፥ ሰማዕታት በቅድሚያ የክርስቶስን የአዳኝነት ሥራ አምነው በእምነት የጸደቁ፥ በግንዱ ላይ እንደተጣበቀ ቅርንጫፍ በክርስቶስና በጸጋው ላይ ብቻ በመደገፍ የቅድስናን ኑሮ የኖሩ፥ መልካም ፍሬን ያፈሩ የእግዚአብሔር ምርጦች (ኅሩያነ እግዚአብሔር) ናቸው። (ሮሜ. 4፡3፤ 7ላ. 2፡16፤ ዮሐ. 15፡4-5፤ 1፡17፤ ሮሜ 8፡29-30)

በተለይም ደግሞ ሰማዕታት በቃል ብቻ ሳይሆን የተለየዩ ጸዋት ወ መከራዎችን እስከ ሕይወት መሥዋዕትነት ድረስ በመቀበል ወንጌልን የመሰከሩ የክርስቶስ ታማኝ ምስክሮች ናቸው። (2ቆሮ. 11፡23-28፤ 6፡3-10፤ የሐዋ. ሥራ 1፡8፤ 2ጢሞ. 2፡8 -10)

ከቅዱሳን መካከል ሩጫቸውን በድል ፈጽመው የአገልግሎት ዋጋቸውን ወደፊት ጻድቅ ፈራጅ ከሆነው ጌታ ለመቀበል ወደዚያው የሄዱ እንዳሉ ሁሉ ዛሬም በሕይወተ ሥጋ ያሉት ደግሞ ወደ ፍጻሜው ለመድረስ እየተጋደሉ ይገኛሉ። (2ጢሞ. 4፡6-8፤ ራሕ. 2 ፡10)

ነገር ግን ቅዱሳን የአምላክ አገልጋዮች እንጂ አምላክ አለመሆናቸው በግልጽ እየታወቀ የአምላክን ክብርና ስፍራ ሰዎች በድርሰታቸው ለጋስነት ችረዋቸዋል።

- ሀ) "አኅዊክ ሰማዕታት ያሌዕሉክ በክብር፥ ማኅበረ መላእክት ይኤምጉክ በፍቅር፥ ወልደ ኢየሱጣ ቅድስት ቃልክ እስመ ለዓለም ምሕረቱ።"

ትርጓሜ፡- "ወንድሞችህ ሰማዕታት በክብር ከፍ ከፍ ያደርጉሃል። የመላእክት አንድነትም በቂቅር ሰላምታ ያቀርቡልሃል። የቅድስት ኢየሱጣ ልጅ (ቂርቆስ ሆይ!) ቃልህ ምሕረቱ ለዘላለም ነውና" (የኅዳር ቂርቆስ ዚቅ)

የመላእክትና የቅዱሳን ተግባር በሰማያት እግዚአብሔርንና የታረደውን በግ በምስጋናና በክብር ከፍ ከፍ ማድረግ ነው። (መዝ. 144፡1፤ ራእ. 5፡13፤ 7፡12፤ 15፡2-4) ከዚህ ውጪ ፍጡራንን እንደ እግዚአብሔር ቆጥረው ለእግዚአብሔር በሚገባ ምስጋና ያመሰገኑበት ጊዜ ፈጽሞ አይገኝም። በዚህ ድርሰት ውስጥ እንደሚታየው መላእክትና ሰማዕታት ቂርቆስን በክብር ከፍ ከፍ ያደረጉበት ምክንያት የቂርቆስ ቃል ልክ እንደ እግዚአብሔር ዘላለማዊ ምሕረት ያለው ሆኖ በመገኘቱ ነው። ለመሆኑ እንደ እግዚአብሔር "ቃልህ ምሕረቱ ለዘላለም ነው" ተብሎ የተነገረለት ማነው? አንዳንዶች "እኛም አንድ እንደሆንን አንድ ይሆኑ ዘንድ እኔም በእነርሱ አንተም በእኔ ስትሆን በአንድ ፍጽማን እንዲሆኑ የሰጠኸንን ክብር እኔ ሰጥቻቸዋለሁ።" ተብሎ የተጻፈውን እንዲህ ላለው ስሕተታቸው መሸፈኛ አድርገው ይጠቅሱ ይሆናል። (ዮሐ. 17፡22) ጌታ ላመኑበት ቅዱሳን ሁሉ የሰጠው ይህ ክብሩ በእግዚአብሔር ልጅነት የተገኘውን መብትና ሥልጣን ያሳያል እንጂ ሰዎች ለቂርቆስ እንዳደረጉት የእግዚአብሔርን ክብር ለራስ መውሰድን ወይም በእግዚአብሔር ቦታ መሆንን አያመለክትም። ስለዚህ እያስተዋልን የእግዚአብሔርን ለእግዚአብሔር ልናስረክብ ይገባናል።

ለ) "ክሥት ሊተ እግዚአ ከመ አእምር ሕጋ ለሐና ኩሉ ዘጌሠ ወመጽአ ጎቤሃ ኢይጻሙ እስመ መፍቀሪተ ነግድ።"

ትርጓሜ፡- "አቤቱ የሐናን ሕግ አውቅ ዘንድ ግለጥልኝ። ወደ እርሷ ገሥግሦ የመጣ ሁሉ አይደክምም እርሷ እንግዳ ወዳጅ (ተቀባይ) ናትና።" (የኅዳር ሐና ዚቅ)

እንደ ቤተ ክርስቲያኖችን ትምህርት ሐና የድንግል ማርያም እናት መሆኗ ይታወቃል። ሐና የደነገገችውና ክርስቲያኖች የሚመሩበት የሐና ሕግ ተብሎ የተሰየመ ሕግ ስለመኖሩ ግን የሚታወቅ ነገር የለም። ደግሞም ሊኖር አይችልም። ክርስቲያኖች ሁሉ የሚመሩት በእግዚአብሔር ሕግ ብቻ ነው። ሰው ላወጣው

ሕግና ሥርዓት እንኳ ተገዢ የሚሆኑት የእግዚአብሔርን ሕግ በመፈጸም ነው። (ሮሜ 13÷1-2፤ 1ጴጥ. 2÷13)

በሌላም በኩል በኃጢአት የደከመውን ሰው ከድካሙ ለማሳረፍ ከፍጡራን ወገን በመታጣቱ ብቸኛው ማረፊያ አያሱስ ክርስቶስ ሆኗል። ስለሆነም የኃጢአት ሽክም ያደከማቸውን ሁሉ "... ወደኔ ኑ! እኔም አሳርፋችኋለሁ" ብሎ ወደሱ ለመጥራት ተገብቶታል። (ማቴ. 11÷28) ታዲያ እሱን ትቶ ሌላ ማረፊያ መፈለጉ ሌላ ድካም ማትረፍ እንጂ ዕረፍት አያስገኝም።

በድርሰቱ ውስጥ የስም ለውጥ ያደረጉት ክፍሎች ቢያንስ ይህን ለሐና ብንሰጥ ከሐና ጋር አብሮ ሊሄድ ይችላልን? ብለው ማገናዘብ ነበረባቸው። ምክንያቱም ሐና ምን ሕግ ልትደነግግ ትችላለች?

ትክክለኛው ድርሰት ለሐና ሳይሆን ለቤተ ክርስቲያን የተነገረ መሆኑን ከያሬድ ድርሰት ማመሳከር ይቻላል። (ጾመ ድን ዘምኩራብ የሰኞ ዕዝል ገጽ 58 2ኛ ዓምድ ላይ ያለውን አቡን ተመልከት)

ሐ) "ጸለዩ ባስልዮስ ወጎርጎርዮስ ኀበ ሥዕሉ ለቅዱስ መርቆሬዎስ ደነነ ሥዕል ከመ አሆ! ዘይብል ሰምዎሙ ጸሎቶሙ ወቀተለ ጸሮሙ"

ትርጓሜ:- "ባስልዮስና ጎርጎርዮስ ወደ ቅ/መርቆሬዎስ ሥዕል ጸለዩ፤ ሥዕሉም እሺ እንደሚል ሰው ኀንበስ አለ፤ ጸሎታቸውንም ሰምቶ ጠላታቸውን ገደለ።"

"ጸለዩ ባስልዮስ ወጎርጎርዮስ ኀበ ሥዕሉ ለቅ/መርቆሬዎስ ሰአሉ ወይቤሉ "ቀተልኮት ለዑልያኖስ" ደነነ ሥዕል ከመ አሆ! ዘይብል ወተፈሥሑ ባስልዮስ ወጎርጎርዮስ"

ትርጓሜ:- "ባስልዮስና ጎርጎርዮስ ወደ ቅ/መርቆሬዎስ ሥዕል ጸለዩ፤ እንዲህ ብለውም ጠየቁ ዑልያኖስን ገደልኸውን? ሥዕሉም እሺ እንደሚል ሰው ኀንበስ አለ፤ ጎርጎርዮስና ባስልዮስም ደስ አላቸው።" (የኅዳር መርቆሬዎስ ዚቅና ዐራራይ)

ዑልያኖስ የሚባል አንድ ዐላዊ ንጉሥ (360-363 ዓ.ም) በጠላትነት ተነሥቶ በመርቆሬዎስ ቤተ ክርስቲያን የሚያገለግሉ ባስልዮስና ጎርጎርዮስ የተባሉ ቅዱሳንን ሊያጠፋና ቤተ ክርስቲያኑንም

(ሕንፃውን) ሊያፈራርስ እንደመጣ ሁለቱ ቅዱሳን ባወቁ ጊዜ በመርቆሬዎስ ሥዕል ፊት እንደጸለዩና ሥዕሉ ከስፍራው ተነሥቶ በመሄድ ዑልያኖስን በጦር ወግቶ በመግደል ተመልሶ በቦታው እንደተቀመጠ በቤተ ክርስቲያን የሚተረክ ታሪክ አለ። ከላይ በመጽሐፈ ዚቅ የተጠቀሱት ሁለቱም ድርሰቶች ይህንኑ ያንጸባርቃሉ።

ትረካውን ከእግዚአብሔር ቃል አንጻር ብንመረምረው የማይመስልና ከእግዚአብሔር አሠራር ውጪ በመሆኑ "እግዚአብሔር የሚሳነው ነገር የለም" በሚለው ጥቅስ እንኳ ሊሸፈን የማይችል ትረካ ነው።

ሥዕል መሣል የተጀመረው በካታኮምብ (ግበበ ምድር) ውስጥ እንደነበር የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ያስረዳል። በዘመኑ የሮም ቄሳርች በክርስቲያኖች ላይ ይፈጽሙት ከነበረው አሰቃቂ መከራ አምልጠው በካታኮምብ ዋሻ ውስጥ በብዙ መከራ ሕይወታቸውን ይገፉ የነበሩት ክርስቲያኖች ባለው ሁኔታ እግዚአብሔርን ማምለክ አላቋረጡም ነበር። በዚህ ውስጥ ብዙ አማኞች እየመጡ የማኅበራቸው አባል መሆን ጀመሩ። ከመከራው ጽናትና በክርስትና ላይ ከነበረው ስደት የተነሣ ትምህርተ ክርስትናን አስፋፍቶ ለመስጠት በቂ መጻሕፍት ስላልነበሩ ÷ እንደልብ ከዋሻው ወጥቶ ለመፈለግና ለማዘጋጀትም ቢሆን ነጻነቱ ስላልነበረ ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አንዳንድ ታሪኮችንና ምሳሌዎችን እንዲገልጹ አድርገው በዋሻው ግድግዳ ላይ በከሰልና በዐመድ ሥዕል በመሣል ማስተማር ጀመሩ። ሥዕሎቹም የሚሣሉት ትክክለኛ ናቸው ተብለው ሳይሆን በምሳሌነት ነበር።

በወቅቱ ከነበረው ችግርና የመጻሕፍት እጥረት አኳያ የቅዱሳት መጻሕፍትን ታሪኮች ማንበብ ለማይችሉ ሰዎችም ለማስረዳት ሥዕል ጠቀሜታ ነበረው።

በዚህ ዓላማ የተጀመረው ሥዕል እየቆየ ሲመጣና ብዙ ዘመናትን ሲያሳልፍ ዓላማውን ስቶ ማስተማሪያነቱ ቀረና በአፍቃሪዎቹ ዘንድ እንደ ጣዖት ወደ መመለክ ተሸጋገረ። ሥዕላት እንደ አማልክት ስለተቆጠሩም ጸሎትና ተማጽኖ ይቀርብላቸው ጀመር። በዚህ ጊዜ እግዚአብሔርን በመንፈስና በእውነት በሚያመልኩትና በሥዕል አምላኪዎች መካከል ከፍተኛ አለመግባባት ተፈጥሮ ለብዙ ዓመታት ቆየ። እስከ 787 ዓ/ም ድረስ የተነሡ የሮም ነገሥታትና ጳጳሳት

በዘጠነላም ሀገር በወቅድ አምልኮተ ሥዕላትን ለማስቀረት ጥረት አድርገዋል።

ቁስጠንጢኖስ 5ኛ በ787 ዓ/ም ጠቡ በተነሣበት አካባቢ የነበሩ የአብያተ ክርስቲያናት መሪዎችን ጠርቶ "የኒቅያ 2ኛ ጉባኤ" ተብሎ የሚጠራውን ሲኖዶስ ሰብስቦ ሥዕላት በቤተ ክርስቲያን እንዲሰቀሉ፣ ሰላምታ፣ ክብር፣ ስግደት እንዲሰጣቸው ÷ መልካም መጻዛ ያላቸው ሽቱዎች እንዲረበረብላቸው ÷ ዕጣን እንዲታጠንላቸው ÷ መብራት እንዲበራላቸው ÷ ቀኖና እንዲደነገግ አደረገ። አምልኮተ ሥዕልን ማረም ሲገባ ጭራሽ ሕግ ስለተደነገገለት ይኸው እስካሁን ድረስ እየተሠራበት ይገኛል። በእግዚአብሔር ቃል ግን የተደገፈ ነገር አይደለም። (ዘጸ. 20፥4፣ 34፥17፤ ዘዳ.4፥15-19፤ 27፥15፤ ኢሳ.40፥18-19)

እንደ ሥዕል ሁሉ በሌላ መልካም ዓላማ ተጀምረው ወደ አልተፈለገ ሁኔታና ወደ ስሕተት አሠራር የተሸጋገሩ ሲወርዱና ሲዋረዱ መጥተው ዛሬ ትክክለኛ ነገር መስለው የተቀመጡ አያሌ ከንቱ ነገሮች አሉ። (የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ በአባ ጎርጎርዮስ ገጽ 111፤ ጮራ መንፈሳዊ መጽሔት ቁ. 12)

እንግዲህ ባስልዮስና ጎርጎርዮስ በሥዕል አምላኪዎች መሥመር ውስጥ የገቡ በመሆናቸው በችግራቸው ሰዓት የጸለዩት ከላይ እንደተመለከትነው ወደ መርቆሬዎስ ሥዕል ነው። ጸሎታቸውንም ተቀብሎ ጠላታቸውን በመግደል የጸሎት መልስ ሰጣቸው የተባለው የመርቆሬዎስ ሥዕል ነው። ይህች የአምልኮተ ሥዕል አስፋፊዎች ተረት ናት እንጂ ሌላ ምንም አትባልም። ዑልያኖስ የነገሠው ከ360-363 ሲሆን ÷ የሥዕል አምልኮተ የተደነገገው ከዚያ በኋላ 400 ዓመት ቁይቶ በ787 ዓ.ም መሆኑን ያስታውላል።

የእግዚአብሔር ሰዎች ለሚደርስባቸው ማንኛውም ነገር የሚጸልዩት ወደ እግዚአብሔር ሲሆን ብዙ ጊዜ በቅዱሳን መላእክቱ አማካኝነት የሚፈሩትን ሰዎች ከማንኛውም ክፉ ነገር ይታደጋል። (መዝ.33፥7፤ዕብ.1፥14፤ዳን.6፥22፤ዮሐዋ. ሥራ 12፥11)

የሞቱ ቅዱሳን ሰዎች እንደመላእክት ተልከው በሕይወት ያሉ ቅዱሳንን ከችግራቸው አድነዋል ወይም ያድናሉ የሚል ጽሑፍ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ፈጽሞ አይገኝም። እንደዚህ ባለው ተረታ ተረት ውስጥ ግን ሞልቷል።

ባይሆን እንኳ በሕይወተ ሥጋ ያሉ ቅዱሳንን ተጠቅሞ በችግር ውስጥ ያሉ ቅዱሳንን ሊታደጋቸው ይችላል። (ኤር.38÷7-13)

እንግዲህ በዚህ ድርሰት ውስጥ የመርቆሬዎስ ሥዕል በጥቅሉ ጸሎት ሰምቶ መልስ ሰጠ በመባሉ የእግዚአብሔርን ስፍራ÷ የቅዱሳንን ጠላት አጥፍቶ ቅዱሳኑን አዳነ በመባሉ የመላእክትን የሥራ ድርሻ ወስዷል።

መ) "ተወልደ መድኅን ክብረ ቅዱሳን አብ ወእም ዘይከውን ለኩሉ ዓለም፤ በእንተ ልደቱ ለገብረ መንፈስ ቅዱስ ዕጣነ ያበውኑ በእንተ ክህነቱ፤ ወርቀ ያመጽኑ በእንተ መንግሥቱ፤ እስመ ንጉሥ ዐቢይ፤ ውእቱ ወአልቦ ማኅለቅት ለስላሙ።"

ትርጓሜ፡ -"ለዓለም ሁሉ አባትና እናት የሚሆን የቅዱሳን ክብር የሆነ መድኅን ተወለደ። ሰለ ገብረ መንፈስ ቅዱስ ልደት ስለክህነቱ ዕጣንን ያቀርባሉ። ወርቅን ስለመንግሥቱ ያመጣሉ። እርሱ ታላቅ ንጉሥ ነውና። ለስላሙም ፍጻሜ የለውም።" (ታኅሣሥ 29 ዚቅ)

ቅዱስ ያሬድ ይህን የዘመረው የክርስቶስን ልደት በማስመልከት እንደሆነ በአስተምህሮ ድን ላይ በገጽ 195 3ኛው ዓምድ ላይ ያለውን "ሰላም" በመመልከት ለማረጋገጥ ይቻላል። ድርሰቱ ውስጥ የተገለጹት ቃላትና ሁኔታዎችም ጭምር ለክርስቶስ ብቻ የሚስማሙና ስለእርሱም የተነገሩ ናቸው።

የክርስቶስን ስም በገብረ መንፈስ ቅዱስ ስም መተካት ለስም ለዋጮች ቀላል ነገር ቢሆንም ታላቅ የሆነ የምስጢር ተፋልሶ አስከትሏል። ለዓለም ሁሉ አባትና እናት የሆነ፤ የቅዱሳን ክብራቸው÷ ዓለምን ሁሉ ለማዳን ሰው ሆኖ የተወለደው መድኅን÷ ሲወለድም ከሰብአ ሰገል የወርቅና ዕጣን ስጦታ የተበረከተለት÷ ለመንግሥቱና ለስላሙ መጨረሻ እንደሌለው የተነገረለት ክርስቶስ ብቻ እንጂ ገብረ መንፈስ ቅዱስ አይደለም። (ሚል. 2÷10፤ ሉቃ. 2÷11፤ ማቴ. 2÷11፤ ሉቃ. 1÷33፤ ኢሳ.9÷7)

ስለዚህ ብሂሉም "የሰው ወርቅ አያደምቅ" ነውና በክርስቶስ ምስጋና ክርስቶስ ብቻ ይመስገን።

ሠ) "ሰላም ለኪ አ! ደብረ ሊባኖስ ዘአስተርአየ ላዕሌኪ ተክለ ሃይማኖት፤ ህየ ንስግድ ኩልነ ንበ ቆመ እግረ ተክለ ሃይማኖት"

ትርጓሜ:- "ተክለ ሃይማኖት ባንቺ ላይ የተገለጡብሽ ደብረ ሊባኖስ ሆይ ሰላምታ ይገባሻል። ሁላችንም የተክለ ሃይማኖት እግር በቆመበት በዚያ እንሰግዳለን። (የጥር ተ/ሃይማኖት ዚቅ)

በዚህ ድርሰት ደግሞ ተ/ሃይማኖትን ከእግዚአብሔር ጋር ለማስተካከል የታሰበ ይመስላል። ዳዊት "ወደ ማደሪያዎቹ እንገባለን፤ እግሮቹ በሚቆሙበት ስፍራ እንሰግዳለን። (መዝ. 131÷17) በማለት ስለእግዚአብሔር የዘመረውን ለአምልኮተ እግዚአብሔር ግድ የሌላቸው ክፍሎች የስምና የቃላት ለውጥ በማድረግ ለተ/ሃይማኖት ሰጡ።

በብሉይ ኪዳን ዘመን ኢየሩሳሌም ብቻ የእግዚአብሔር ማደሪያ ሆና ብትቆጠር፤ ሰግደትና ሌላውም የአምልኮ ሥርዓት በዚያው እንዲደረግ ቢታዘዝ፤ በዐዲስ ኪዳን ግን ጌታ ከሳምራዊቷ ሴት ጋር ባደረገው ውይይት ላይ እንደገለጸው መንፈስ የሆነው እግዚአብሔር በተወሰነ ቦታ መመለኩ ቀርቶ በሁሉም ስፍራ በእውነትና በመንፈስ የሚሰገድለትና የሚመለከ ሆኗል። (ዮሐ. 4፥21-24)

ይህ በታወጀበት በዐዲስ ኪዳን ዘመን ደብረ ሊባኖስን እንደ ኢየሩሳሌም መቁጠር እግዚአብሔር በስፍራ ሳይወሰን በመንፈስ በሁሉ ስፍራ ለመመለክ ካቀደው ዕቅድ ጋር አይጣጣምም።

ረ) "ይቤ ጊዮርጊስ ንበ መኑ እኔጽር? ዘእንበለ ንበ የዋህ ወትሑት ዘየፃቅብ ትእዛዝየ ወያክብር በዓልየ ያዕርፍ ሰላምየ ላዕሌሁ።"

ትርጓሜ:- "ጊዮርጊስ አለ ወደማን እመለከታለሁ? ሰላሜ በእርሱ ላይ ያርፍ ዘንድ በዓላቴን የሚያክብር ትእዛዜን የሚጠብቅ ትሑትና የዋህ ወደሆነው ካልሆነ በስተቀር።" (የየካቲትና የሚያዝያ ጊዮርጊስ ዚቅ)

እንዲህ በእግዚአብሔር መለኮታዊ ሥልጣን ላይ የሚዘባበቱት ዘባቾች አንድ አምላክ ብቻ መኖሩን የሚቀበሉ አይመስልም። በዚህ ምዕራፍ መግቢያ ላይ ጊዮርጊስ ለመበለቲቱ "እኔ አምላክ አይደለሁም የአምላክ ባሪያ እንጂ" ማለቱ ተጠቅሶ ነበር። እዚህ ላይ ግን ሰዎች

በግድ አምላክ ሁን እያሉት ነው። ለመሆኑ ጊዮርጊስ እንደ አምላክ ሆኖ "ወደማን እመለከታለሁ" ብሎ የተናገረው በየትኛው መጽሐፍ ላይ ነው? በእውነት ይህን የተናገረ ጌታ እግዚአብሔር ነው። (ኢሳ. 66፥20)

የሰላም አለቃ ክርስቶስ የሰጠን ሰላም ዓለም ከሚሰጠው የተለየና ከእኛ የማይወሰድ እንደሚሆን ተጽፏል። (ዮሐ. 14፥27) የጊዮርጊስ የሰላም ምንጭም ክርስቶስ ነው። ነገር ግን ደራሲዎቹ በጊዮርጊስ ስም ሰላም ሊሰጡን የከጀሉት የክርስቶስ ሰላም ስለደፈረሰ ነውን? ወይስ ሌላ ምክንያት አላቸው?

በብሉይ ኪዳን ዘመን ለሕዝብ እስራኤል በዓላትንና ሕግን የሠራ፥ እንዲጠበቁትና እንዲያከብሯቸውም ያዘዘ እግዚአብሔር ብቻ ነው። ሌላ ማንም የለም። (ዘሌዋ. 23፥1-21፤ ዘጸ. 20፥1-17፤ ዘዳ. 5-1-21) ታዲያ ሰማዕቱ ጊዮርጊስ አክብሩ ያለው በዓሉና ጠብቁ ያለው ትእዛዙ የትኛው ይሆን?

በብሉይ ኪዳን ይከበሩ የነበሩት በዓላት በዐዲስ ኪዳን ይከበሩ የሚል ትእዛዝ የላቸውም። ስለዚህ ክርስቲያኖችን በአይሁድ ሥርዓት የሚኖር ሰው ተነሥቶ "ለምን በዓላትን አታከብሩም?" ቢል ተቀባይ እንደማይኖረው ተጽፎአል። (ቁላ. 2፥16)

የዐዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች በዓል ዘወትር በየዕለቱ ክርስቶስን ማሰብና በፍቅሩ መኖር ነው። ይህንን የተረዳው ደራሲ በብሉይ ኪዳን ሰዎችና በእኛ መካከል ያለውን የበዓል ቀንና ያከባበር ሁኔታውን እንዲህ በማለት ገልጿል፡- "በመንፈቀ ሳብዕ ወርኅ በዓለ መጸለት ይገብሩ ተድላ ንብረቶሙ በገዳም እስራኤል እንዘ ይዜከሩ። ንሕነስ ክርስቶስ ንዜከር ለለአሚሩ"

ትርጓሜ፡- "እስራኤላውያን በሰባተኛው ወር አጋማሽ ላይ በምድረ በዳ በደስታ መኖራቸውን እያሰቡ የቂጣ በዓልን ያደርጋሉ። እኛ ግን ክርስቶስን በየዕለቱ እናስባለን።" (መልአክ ቊርባን)

ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ጌታ ታላላቅ ሥራዎችን የሠራባቸው ዕለታት ለምሳሌ፡- የተወለደበት፣ የተጠመቀበት፣ የተሰቀለበት፣ የተነሣበት... ወዘተ እንዲከበሩ የበዓላት ሥርዓት ተሠርቷል።

ከዚህ ሌላ የቅዱሳን መላእክትና የቅዱሳን ሰዎች በዓላት እንዴት ማክበር እንደተጀመረ እኛን ከደሙ ንጹሕ ያስደረገ በሚመስል ሁኔታ ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ መጽሐፋቸው ያሰፈሩት አለ።

"ሊቃውንቱና መምህራኑ (የሌሎቹ) የሕዝቡን የረጅም ዘመን ፍቅረ ጣዖት ለማስተው ስላቃታቸው በጣዖታቱ ተሠይሞ ይከበር የነበረውን ሁሉ በቅዱሳን ስም እየለወጡ ያከብሩታል። ለምሳሌ በጣዖታዊነት በነበሩበት ጊዜ "ፓሲዶን" የሚባለው ጣዖት የባሕር አምላክ ነበር። በክርስትና ዘመናቸው ግን ሊቃውንቱ "ኒኮላዎስ" የሚባለውን ቅዱስ "የባሕር ጠባቂ" ብለው በየዓመቱ ያከብሩታል። የመርከበኞች በዓል ነው። "ኦሪስ" ወይም "ማርስ" የጦር አምላክ ተብሎ ሲመለከ የኖረ ጣዖት ነው። በእርሱ ምትክ ዛሬ ቅ/ጊዮርጊስን የወታደሮች ጠባቂ ብለው በያመቱ ያከብራሉ።

በአጠቃላይ አረማውያን ለአያንዳንዱ ድርጊት (ፍጥረት) አምላክ መድበውለት ስለነበር ዛሬ በቤተ ክርስቲያናቸው የሚከበሩት ቅዱሳን መላእክት ጻድቃን ሰማዕታት ሁሉ የአንዳንድ ነገር ጠባቂዎች እየተባሉ ተሠይመዋል።" (ገጽ 124)

ከአረማዊነት የተመለሱትን የአምልኮ ጣዖት ልማዳቸውን ለማስቀረት ባለመቻሉ በ "አልሸሹም ዘወር አሉ" መንገድ የጣዖታቱ በዓላት በቅዱሳን ሰዎችና መላእክት እንዲተካ በቤተ ክርስቲያናቸው ሥርዓት ተሠራ ተባለ። ታዲያ ወደ ኢ/ኦ/ተ/ቤ/ክ ይህ ልማድ እውነት መስሎ እንዴትና ለምን ሊገባ ቻለ? ወይስ ደግሞ ጣዖት ያመልኩ እንደነበሩት አረማውያን አልተው ያልነው ምን መጥፎ ልማድ ነበረን? ጉዳዩ በብዙ መንገድ ያጠያይቃል። ልማደ ጣዖትን ለማስቀረት ስላልተቻለ አረማውያን ለነበሩት የተሠራው ሥርዓት በኛ ቤተ ክርስቲያን እንደ ትክክለኛ ነገር ተቆጥሮ ሕጋዊነትን ማግኘቱና አሳቡ ተስፋፍቶ የወሩ 30 ቀናት በሙሉ በዓላት ሆነውና ቀናት በ30 በመመወሰናቸው ምክንያት የበዓል ቀን ያጡትን ስሞች አንዱን በአንደኛው ላይ በመደራረብ እንዲከበር መደረጉ ይገርማል።

የሚያሳዝነው ግን መንፈሳዊ ቅኝ ገዥዎቻችን የነበሩት ግብጻውያን ቤተ ክርስቲያናችንን የጉድፋቸው መጣያ ማድረጋቸው ነው።

ሰ) " ኮከብ ብርሃን ጽባሐዊ ÷ ፀሐየ ጽድቅ አርያማዊ÷ ዘበንጽሕ መርዓዊ ውእቱ ተ/ሃይማኖት።"

ትርጓሜ:- "ምሥራቃዊ የብርሃን ኮከብ÷ ሰማያዊ የሆነ የጽድቅ ፀሐይ፤ በንጽሕና ያለ ሙሽራ ተ/ሃይማኖት ነው።" (የየካቲት ተ/ሃይማኖት ዚቅ)

በመጽሐፈ ሰዓታት ላይ በዚህ ድርሰት መመስገን የሚገባው ክርስቶስ ጌታ የተመሰገነበት ሲሆን እዚህ ስፍራ ላይ ደግሞ ስሙ ተፍቆ በቦታው የተ/ሃይማኖት ስም ተጽፏል። የስሙን ለውጥ ተከትሎ ስለ ክርስቶስ የተነገሩት የብቻው የማንነቱ መግለጫዎች ሁሉ የተ/ሃይማኖት ገንዘብ ሆነዋል። ይህ ታላቅ የሆነ ጥፋት ነው። ሆኖም ቀረ ምሥራቃዊ የብርሃን ኮከብ ÷ ሰማያዊ የሆነ የጽድቅ ፀሐይና በንጽሕና ያለ ሙሽራ መባል ለምድራዊው ተ/ሃይማኖት ሳይሆን ለሰማያዊው ክርስቶስ ብቻ ይገባል። (ራእ. 22÷16፤ ሚል.4÷6፤ ማቴ.25 ÷6፤ ዮሐ. 3 ÷31)

ሸ) "ይእዜኒ ለሰላም ንትልዋ ጊዮርጊስ ተወልደ ነዋ!"

ትርጓሜ:- " ጊዮርጊስ እነሆ! ተወልዷልና አሁንም ሰላምን እንከተላት። " (የጥር 2 ዚቅ)

በመወለዱ ሰላምን ያመጣው ክርስቶስ ለመሆኑ ምስክር ባያሻም ጌታ በተወለደበት ሌሊት መላእክቱ ያሰሙት የሰላም መዝሙር ሳይጠቀስ አይታለፍም። (ሉቃ.2 ÷10)

እንደ ሌሎቹ ሁሉ በዚህ ድርሰትም የስም ለውጥ ተካሂዶበታል። የመጀመሪያው "ይእዜኒ ለሰላም ንትልዋ መድኃኒ ተወልደ ነዋ!" የሚል ነው። (የልደት ሰላም ምልጣን)

ቀ) "ንዜኑ ዘመርቆሬዎስ ጊሩተ ትሕትና ወየዋህተ ዘተዐገሠ በእንተ አፍቅሮተ ሰብእ፤ ዘሰቀሎ ለሰማይ ከመ ቀመር ዲበ ዕፅ ተሰቅለ፤ዘከለሎ ለሰማይ በከዋክብት አክሊለ ዘሦክ ተቀጸለ።"

ትርጓሜ:- " የመርቆሬዎስን ቸርነት ትሕትናና የዋህነት እንናገራለን። ስለሰው ፍቅር መከራን የታገሠ÷ ሰማይን እንደመጋረጃ የሰቀለው

በእንጨት ላይ ተሰቀለ። ሰማይን በከዋክብት የሸፈነ የሾህ አክሊልን ተቀዳጀ። (የሚያዝያ 25 ዚቅ)

ከእግዚአብሔር ሌላ አምላክ ÷ ከክርስቶስ በቀር ሌላ ቤዛ እንዳለ የሚያምን ሰው " ስለሰው ፍቅር ሲል መከራን የታገሠ ÷ በእንጨት ላይ የተሰቀለ ÷ የሾህ አክሊል የደፋ ÷ እንዲሁም ሰማይን እንደ መጋረጃ የሰቀለውና በከዋክብት ያስጌጠው እኮ መርቆሬዎስ ነው።" ቢሉት አምኖ ለመቀበል አያንገራግርም፤ በምእመናን ዘንድ ግን ይህ ሊታመን ቀርቶ አይታሰብም። ምእመናንም አምላካቸውና አዳኛቸው ማን እንደሆነ ጠንቅቀው ያውቃሉ። ከእርሱም በቀር ሌላ የሚያውቁት የለም። (1ቆሮ. 2÷2) እርሱም ከላይ የተነገሩትን ሁሉ ስለሰው ፍቅር የተቀበለና የፈጠረም ነው። (ዕብ. 12÷2፤ ዮሐ. 19÷2፤ 17-18፤ ኢሳ. 40÷22)

በእንዲህ ዓይነቱ ድርሰታቸው የእምነታቸው ዐቋም የተገለጸው ወገኖች አምላካቸውና መድኃኒታቸው እግዚአብሔር ብቻ ሳይሆን ከመጀመሪያው ጀምሮ እስካሁን እንደተመለከትነው ፍጡራንና የራሳቸው የፈጠራ ውጤትም ጭምር ነው።

ለዚህ ሁሉ ስሕተት የዳረጋቸው ዋናው ምክንያት ኢየሱስ ክርስቶስን ከአዳኝነቱ ስፍራ ላይ ማንሣታቸው ሲሆን የእርሱን ስፍራ ለሌሎች ፍጡራን ሲሰጡ ለእርሱ ብቻ መቅረብ የነበረበትን አምልኮና ክብር ÷ የእርሱ ፈጣሪነትና አምላክነት ÷ አዳኝነትና የመሳሰሉት ገንዘቦቹ የተገለጸባቸውን ርስቶች ሁሉ ጨምረው ለመስጠት ተገድደዋል።

እስካሁን በጥቂቱ የተመለከትነው ሁሉ አሳዛኝና የእግዚአብሔርን ቅንዓት በውስጣችን የሚያነሣ ነው።

በዘመናችን አንዱ ደራሲ የደረሰውን ሌላ እንዲህ መበራረዝና ማበላሸት ቀርቶ ያለደራሲው ፈቃድ በከፊልም ይሁን በሙሉ ቢያሳትም ወንጀለኛ ሆኖ በሕግ ይጠየቃል። ለዚህም ነው በየመጻሕፍቱ የመጀመሪያ ገጽ ላይ "መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው" የሚል ማስጠንቀቂያ የሚጻፈው"

የቤተ ክርስቲያናችን የዜማ ደራሲ ያፌድና ሌሎችም አባቶቻችን ስላንቀላፉና ለእውነተኛ ድርሰታቸው ጥብቅና የሚቆም ወገን ስለጠፋ በተለይም ቅ/ የፊድ ለአምላኩ ብቻ ያቀረበውን ምስጋና

የድርሰትን ጣዕምና ድካም ያላዩ አላዋቂዎች ጾታ በመለወጥና ስም በመተካት ፍጡራንን ያለአግባብ አወዳደሱበት፤ አመለኩበት።

ያሬድ ዛሬ በሕይወተ ሥጋ ቢኖር ድርሰቱን ያለፈቃድ ገልብጦ ያበላሻበትን ትውልድ በሕግ እንደሚፋረድ አይጠረጠርም። ሆኖም ያሬድ ይህን ማድረግ ባይችል ለክብሩ ቀናተኛ የሆነው አምላክ ዝም አይልም።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ እስካሁን ያየነውንና ለፍጡራን የተሰጠውን የፈጣሪ ስፍራና ክብር ያላስተዋለ ምእመን ሁሉ "ቤተ ክርስቲያን እንዲህ ብላ አታምንም!" ብሎ ሊከራከር ይችል ይሆናል። ቤተ ክርስቲያን ይህን ማድረግ እንደሌለባት መረዳቱ ነውና ይህ መልካም ግንዛቤ ነው። ነገር ግን ሁሉም ሰው ባያምንበትም በየበግላቱ ቀን ማሕሌት ሲቆም ይህ ሁሉ በደባትሩ ክፍል ያላንዳች ቅሬታ ተመላልሶ እየተጸነጸለ በፈጣሪ ምስጋና ፍጡር ይመለካል።

ይህን ከብዙ ዘመናት ጀምሮ ሲሠራበት የቆየውን ስሕተት አስተካክሎ ትክክለኛውን አምልኮ ለእግዚአብሔር ብቻ እንዲቀርብ ማድረግ ይገባል የሚሉ ብዙ መምህራን ቢኖሩም፥ ሕገ እግዚአብሔርን እንደ ተላለፉ በመቁጠር ስደት እየታወጀባቸው ነው። ነገሩ በአበው ምሳሌ" ሞኝ የተከለውን ብልህ አይነቅለውም" እንደተባለው ያለ ሆኖብናል።

ቢሆንም ግን በእግዚአብሔር ዐይን ይህን ማስተካከል ኢምንት ነውና የቤተ ክርስቲያኒቱ የበላይ አካል የሆነው ቅዱስ ሲኖዶስ ለጉዳዩ ትኩረት በመስጠት እግዚአብሔርን ማስከበር፥ ስሕተቶችን ማስተካከል ቤተ ክርስቲያንን ከነቀፌታና ከትችት መከላከል ይጠበቅበታል።

የቅዱሳን ተግባርና ተጋድሎ ለምን ነበር ?

ለእግዚአብሔር አምላክነት ደንታ ቢስ የሆኑት ክፍሎች ቅዱሳንን ሁሉ ከልባቸው ባነቁት የተሳሳተ ትምህርት በፈጣሪ ስፍራ አስቀምጠው ማምለክ ማስመለክ እንደያዙ ባለፈው ክፍል ተመልክተናል። አሁን ደግሞ ስተው ያለፉትን እውነት የቅዱሳን ተግባርና ተጋድሎአቸው ለምን እንደ ነበር እናያለን።

ቅዱሳን በክርስቶስ የቤዛነት ሥራ የዳኑ፥ በእምነት በደሙ የጸደቁ በክርስቶስ ሞት ከእግዚአብሔር ጋር ታርቀው ሰላምን ያገኙ የሰማያዊ መንግሥት ዜጎች ናቸው። (ሮሜ. 5÷1፤ 9-10፤ኤፌ.2÷13-19፤ ፊልጵ. 3÷20)

ድቅድቅ ጨለማ ከሆነው ዓለም ወደሚደነቀው ብርሃኑ የጠራቸውን የእርሱን በጎነት መመስከር ÷ በነጻ ያገኙትን ሰላም ለሰላም ፈላጊዎቹ ሁሉ መስጠት የቅዱሳን ተቀዳሚና ዋነኛው ተግባር ሲሆን ይህም በታላቅ ተጋድሎ የታጀበ ነበር። (የሐዋ. ሥራ 1÷8፤ 1ጴጥ. 2÷9፤ ማቴ. 10÷8፤10-13፤ የሐዋ ሥራ 4÷18-20፤5÷40-42)

በእርግጥ የእግዚአብሔር ቅዱሳን (የቀደሙት) ዛሬ በሕይወተ ሥጋ ቢኖሩና ወደ እነርሱ ብንሄድ ሊሰጡን የሚችሉት አንድ ነገር ብቻ ነው፤ ኢየሱስ ክርስቶስን። (የሐዋ. ሥራ 3÷6) ወደ ቀደሙት ነቢያት ሄደን ምስክርነታቸውን ብንጠይቅ በእርሱ የሚያምን ሁሉ በስሙ የኃጢአቱን ስርየት እንደሚቀበል ከመመስከር በቀር ሌላ አማራጭ አይሰጡንም። (የሐዋ.ሥራ 10÷43 ፤3÷24) ወደ ጌታ እናት ብንሄድ በእጁ ያለውና ልትሰጠን የምትችለው ኢየሱስ ክርስቶስን ነው፤ ወይም ደግሞ የምትመራን ወደ እርሱ ነው። (ሉቃ. 2÷28፤ ዮሐ. 2፤5) ይህን ውድ ስጦታ ለሁላችን ለማበርከት እርሱን ከሄሮድስ ሰይፍ ታተርፍ ዘንድ ድንግል ስደተኛ ሆናለች። (ማቴ. 2 ÷14-15)

ለሰው ልጆች በክርስቶስ የተደረገውን የማዳን ጥበብ ለማወቅ ወደ ሚመኙት ቅ/መላእክት ብንሄድ ራሳቸውን ወይም ሌላውን ሳይሆን በበረት የተወለደውን መድኃኒና ሞትን ድል የነሣውን ጌታ ነው የሚያሳዩን። (ኤፌ. 3÷10፤ 1ጴጥ. 1÷12፤ ሉቃ.2÷10፤ ማቴ. 28÷5-7)

ወደ ቅዱሳን ሰዎችም ብንሄድ ለዘመናት የእግዚአብሔር ምስጢር ሆኖ የቆየውንና አሁን የተገለጸውን፥ በእግዚአብሔር በግንቱ ለሰመዳናችን የተሰቀለውንና የታረደውን ኢየሱስ ክርስቶስን ብቻ ያሳዩናል። (ቁላ. 2÷2-3፤ ዮሐ. 12÷21-22፤ 1÷36 ፤ ዮሐዋ. ሥራ 14÷15፤ 2ቆሮ. 4÷5)

እግዚአብሔር አብም ሰው በክርስቶስ በኩል ካልሆነ በቀር ወደእርሱ ሊመጣ የማይችል በመሆኑ፡- "በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው እርሱን ስሙት።" ብሎ ወደ ልጁ መራን። (ማቴ. 17÷5) ወደ መንፈስ ቅዱስም ብንሄድ እርሱን አክብሮ ስለእርሱ ነው የሚመሰክረው። (ዮሐ. 16÷14፤ 15÷27፤ ዮሐዋ. ሥራ 5÷32)

መጽሐፍ ቅዱስንም ገልጠን ብናነብ አዳኝነቱን በመመስከር ወደ እርሱ ነው የሚያሳየን። (ዮሐ. 5÷39)

ይህ በጥቅሉ በፈጣሪም በፍጡራንም በቃሉም ምስክርነት የጸና እውነት በመሆኑ ሁሉም እርሱን ሲሰጡን፥ ወደ እርሱ ሲመሩን ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞ የሁሉንም መልእክት በማጠቃለል"ወደ እኔ ኑ! " አለን። (ማቴ. 11÷28) ክብርና ምስጋና ለእርሱ ይሁን!

እንግዲህ የቅዱሳን ዋና ተግባራቸው ሰውን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ማምጣት ወይም ለሰው ኢየሱስ ክርስቶስን መስጠት ነበር ማለት ነው። የተጋደሉትም ይህንኑ ዐቢይ ተግባር ለማከናወን ነው። "ክርስቶስን እንዲያውቁ እጋደላለሁ" እንዳለ ሐዋርያው (ቁላ. 2÷2)

ከዚህ ሌላ ቅዱሳን ያከናወኑት ተግባር ወይም የተጋደሉለት ሌላ እውነት የለም። የተቀረው ሁሉ በዚህ ውስጥ ይጠቃለላል። እኛም ይህንኑ አውቀን ለማድረግ በፍለጋቸው እንከተላቸው። (2ጢሞ. 1÷3፤ 2÷1-10)

እውነት ነው፤ እኛም በእምነት ተቀብለን ለሌላው የምንሰጠው ቅዱሳን በእምነት ተቀብለው የሰጡንን ኢየሱስ ክርስቶስን ብቻ ነው። (ማቴ. 10÷40፤ ዮሐ. 1÷12-13፤ ቁላ. 2÷6)

"ያ ቃል ቀድሞ የነበረ ነው። ያ ቃል የእግዚአብሔር ቃል ነው። ያ ቃል ሥጋ ሆነ። በእኛም አደረ። ለአባቱ እንዳንድያ ልጅ ክብር የሚሆን ክብሩን አየን። ያ ቃል ወደ ወገኖቹ መጣ ወገኖቹ ግን አልተቀበሉትም የተቀበልነው እኛ 318ቱ ነን" (ቅዱ ሠለስቱ ምእት ቁ. 143-144)

" ... ኢየሱስ ክርስቶስ ብለን ጌታችንን ስንጠራው የዳንን ወገኖች መድኃኒትም ያለን ሕዝቦች ነን። ስለዚህ ኢየሱስ → ክርስቶስ እንደሆነ አምነን እንቀበላለን " (ትምህርተ ክርስትና 2ኛ መጽሐፍ ከአባ መልክ ጼዴቅ ገጽ 37)

ይህን ሐቅ በማስተባበል የአምልኮ መልክ ይዘው እኛን ከሕይወታችን ከክርስቶስ በመለየት ወደራሳቸው ስሕተት ሊስቡን የሚከፈሉትን ሁሉ ግን በክርስቶስ ሆነን ስለክርስቶስ እንቃወማቸዋለን።

ምዕራፍ 3 የሰሕተት መግቢያ በር

በቤተ ክርስቲያናችን እውነት ለሐሰት ስፍራውን እንዲለቅ የረዱ ብዙ ምክንያቶች መኖራቸው ይታወቃል። ከነዚህም ውስጥ ሳይጠቀስ የማይታለፈው ለ1500 ዓመታት ያህል " ማርቆስ አባቴ እስክንድርያ እናቴ" በሚለው ፈሊጥ ተይዘን በግብጻውያን ሥር መቆየታችን ነው። ይህም ዘመን ክፉና ጸጉን ሳንለይ ሁሉን በአወንታ እንድንቀበል አድርጎናል። ዛሬ በቤተ ክርስቲያናችን ያሉት አብዛኞቹ ልማዶችና ወጎች ከግብጻውያን የተወረሱ ናቸው። የበዓላትን አከባበር አመጣጥ ባለፈው ምዕራፍ ውስጥ ያየነው እንኳ ለዚህ በቂ ምስክር ነው።

ስሕተቶች ወደ ቤተ ክርስቲያናችን በሌሎችም በተለያዩ ምክንያቶች ገብተዋል። በዚህ ምዕራፍ ትኩረት የምንሰጠው ለስሕተቶች ማጠናከሪያ የሰጠውንና ሌሎች ተጨማሪ ስሕተቶችን ለማስገባት ሰፊ በር የሆነውን የመጽሐፍ ቅዱስ አተረጓጎም ችግር ነው።

በቤተ ክርስቲያን የሚታወቀውና " አንድምታ" የተሰኘው የትርጓሜ ስልት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተቃራኒ የሚመስሉ ገጸ ንባቦችን በማስታረቅና በመሳሰለው ሁኔታ አስተዋጽኦ ቢኖረውም እውነትን አፍኖ ስሕተትን በማራመድ ረገድ ብዙ ረድቷል።

አንድምታ በአንድ የእግዚአብሔር ቃል ላይ የተለያዩና ፊተኛው ትርጉም በጎለኛው የሚፈርስበት ብዙ ትርጉሞችን ስለሚሰጥ ሰው አንድ ተጨባጭ የሆነ ቁም ነገር እንዲይዝ አያስችለውም በዮሐ. 1፡49 ላይ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለናትናኤል "ፊልጶስ ሳይጠራህ ከበለስ በታች ሳለህ አየሁህ" ብሎ የተናገረው ግልጽ የሆነ ቃል በባለ አንድምታዎች ዘንድ ሌላ ድብቅ ምስጢር እንዳለው ተቆጥሮ ስድስት አንድምታዊ ትርጓሜዎች መስጠታቸውን በምሳሌነት እንመልከት፡-

1. ሄሮድስ ሕፃናትን በገደለ ጊዜ ወላጅ እናቴ በቀፎ አድርጋ ከበለስ ሥር ሰውራው ነበርና ያን ጊዜ ያዳንኩህ እኔ ነኝ ሲል፤
2. አንድም ሰው ገድሎ ከበለስ ሥር አስቀብሮ ነበርና አውቅብሃለሁ ሲለው፤
3. አንድም የጎልማሳ ሚስት ቀምቶ ከበለሱ ሥር የማይረባ ሥራ ሲሠራ ነበርና አውቅብሃለሁ ሲለው፤

4. ባለ ጸጋ ነው ከበለስ ሥር ሆኖ ወይፈኑን ሲያስፈትን፥ ፈረስ በቅሎ ሲያስገራ ይውል ነበርና ያን ማወቁን ሲነግረው፤
5. ምሁረ ኦሪት ነውና ከበለስ ሥር ሆኖ ትንቢት ደረሰ ሱባኤ ሞላ እያለ ይውል ነበርና አውቅልሃለሁ ሲለው፤
6. አንድም የበለስ ቅጠሉ ሰፊ ስለሆነ ኃጢአት ሰፍኖብሃል ሲለው።

በዚህ መልክ የሌለውን ድብቅ ምስጢር ለማውጣት ሲባል የእግዚአብሔርን ቃል ማስጨነቅ ትርፉ የፈጠራ ድርሰትና ታሪክ መፈልሰፍ ሲሆን ኪሳራው ደግሞ ከእግዚአብሔር አሳብ ርቆ መሳሳት ነው።

ስድስቱም አንድምታዎች ሁሉ ናትናኤል ክፉውንም ደጉንም ለመሥራት ከበለሱ ዛፍ ጋር የተማማለ አስመስሎታል። ከአንድምታዎቹ መካከል ምሁረ ኦሪትነቱን የሚገልጸው 5ኛው በግልጽ ከተቀመጠው ቃል ጋር ይጣላል። ፊልጶስ ለናትናኤል "ሙሴ በሕግ ነቢያትም ስለእርሱ የጸፉትን የዮሴፍን ልጅ የናዝሬቱን ኢየሱስን አግኝተነዋል" ብሎ ሲነግረው ናትናኤል በምሁርነቱ በነቢያት "ናዝሬዊ" ይባላል የተባለውን ሊያስተውል ሲገባው እንዳልተማረ ተራሰው "ከናዝሬት መልካም ነገር ሊወጣ ይችላልን?" ብሎ መጠየቁ ጥሬው ንባብ ከተሰጠው አንድምታ ጋር አለመስማማቱን ያሳያል። (ዮሐ.1፡46-47፤ማቴ. 2፡23)

"ፊልጶስ ሳይጠራህ ከበለስ በታች ሳለህ አየሁህ" የሚለው ገጸ ንባብ ያለው ግልጽና አንድ መልእክት ሲሆን ይኸውም ፊልጶስ ናትናኤልን ሳይጠራው በሬት ናትናኤል ተቀምጦም ይሁን ቆሞ ብቻ ከበለሱ ዛፍ ሥር ይገኝ ነበርና ይህንን ሁኔታ አስቀድሞ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ያወቀ መሆኑን ያመለክታል።

አንድምታ ተዘጋጅቶ ከቀረበው ውጪ ሌላ የማይጨመርበትና የማይቀነስለት ሆኖ ስለቀረበ ዕለት ዕለት ከእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ዐዲስ ድንቅ ነገር ለማየት እንዳይቻል ዕንቅፋት ሆኗል። (መዝ.118፡18)

ይህን በማስመልከት ሊቀ ሥልጣናት ሀብተማርያም ወርቅነህ (ብፅዕ አቡነ መልክ ጼዴቅ) እንዲህ ብለዋል፡- "ይህም አንድም ትርጉም አንድ ጊዜ የተወሰነ ስለሆነ ሊሻሻል፥ ሊለወጥ ወይም ሊጨመርበት የማይችል ሆኖ እስካሁን የቆየ ስለሆነ ደቀመዝሙሩ ምንም መርማሪና አስተዋይ ቢሆን በዚሁ ብቻ መወሰን ግድ ይሆንበታል። በአንዳንድ ቦታ

ላይ እንኳን ያሻሻለ እንደሆነ የኔታ እገሌ ትርጓሜውን ዘንግተውታል፤ አማርኛውን ረስተውታል፤ እየተባለ ብዙ ይነገርበታል። እንዲያውም ዋና ደቀመዝሙር የሚባለው መምህሩ ከሚተነፍሱበት የተነፈሰ፥ ከሚያርፉበት ያረፈ፥ በቀጥታ ያለምንም ለውጥ ወይም አስተያየት ያንኑ ይዞ የተገኘ እንደሆነ ነው። እንደዚህ ያለው ብቻ ለአብነት ሲፈለግ እንደትልቅም ሆኖ ሲቆጠር በመምሩም እግር ሲተካ ቆይቷል። " (ጥንታዊ የኢትዮጵያ ትምህርት ገጽ 217-218)

አንድምታ በሹመት ተዋረድ ላይሆን በሥራው ፍሬ ሁሉም የሚለይበትን ክፍል በሹመት ተዋረድ በማደላደል በብዙ ስፍራ የአምላክን አሠራር ኢፍትሐዊና አድልዎ የተሞላበት አድርጎታል አንዱን እንመልከት፡-

በማቴ 25፥ 14-30 ለመክሊቱ ምሳሌ ከተሰጡት የተለያዩ አንድምታዎች መካከል ባለአምስቱ ሊቀጳጳስ፥ ባለሁለቱ ቁስ፥ ባለአንዱ ዲያቆን ነው የሚል ይገኝበታል። ተርጓሚዎቹ ባለአንዱ መክሊት ነግዶ ባለመትረፉ ተፈርዶበት ልቅሶና ጥርስ ማፋጨት ወዳለበት ጨለማ መጣሉን ያገናዘቡ አይመስልም። አሊያም ደግሞ በዲያቆን ላይ ፈርደዋል።

አንድምታው እንዲህ ባለ የሹመት ተዋረድ ሄዶ ነው እንጂ በሥራ ፍሬ ቢላካ በተለይ ባለገበት ዘመን ድልድሉ የተገላበጠሽ መሆን ይገባው ነበር።

ከብዙው በጥቂቱ እንግዲህ አንድምታ እንዲህ ዓይነት ገጽታ አለው። ሊቃውንት የእኛ በሚሉት ዕውቀት ከተረጎሙ በኋላ በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው እንደ ተረጎሙት በማስመሰል ሰው ለአንድምታቸው ልዩ ከበሬታ እንዲሰጥ አድርገዋል። የምስጢር ሁሉ መክፈቻ ቁልፍ በእነርሱ እጅ ብቻ እንደሚገኝም በማወጅ የአብዛኛውን የዋህ ሰው ልብ ሰርቀዋል። ስለዚህ ብዙዎች "ያለ እነርሱ አይሆንም፥ እነርሱ አይሳሳቱም" ብለው ያምናሉ። በእነርሱ ለመመራት ራሳቸውን አሳልፈው ስለሰጡም ሁሉን ፈትኖ መልካሙን የመያዝ መብታቸውን ራሳቸው በራሳቸው ጥለዋል።

በዘመናችን ደግሞ ከአንዳንድ ማኅበራት የወጡ ወጣት ሰባኪያን የራሳቸውን ዐዳዲስ ትርጓሜዎች ይዘው ብቅ ብቅ ማለት ጀምረዋል። አንድ ወጣት ሰባኪ በአቅራቢያዬ ባለው የኦርቶዶክስ

ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሲሰብክ የሰማሁትን ልጥቀስ፡- በሐዋ. ሥራ 3÷4 ላይ ያለውን ቃል በመጥቀስ እንዲህ አለ "ጴጥሮስና ዮሐንስ ያን አንካሳ የነበረውን ሰው ወደኛ ተመልከት አሉት። የአሁኑ ትውልድ ግን ወደ ሐዋርያት አትመልከቱ ወደ ኢየሱስ ብቻ ተመልከቱ ይላል። " ሰብከቱ የአሳቡን ተጋሪዎች ይበል የሚያሰኝ ቢመስልም ትክክለኛ አይደለም፤ ሰባኪው ይህን ቃል የተጠቀመበት የራሱን አሳብ ለማንጸባረቅ እንጂ የቃሉን ቀጥተኛ መልእክት ለማስተላለፍ አይደለም። አንካሳው ሰው በመቅደሱ ደጅ ተቀምጦ ወደ መቅደስ ከሚወጡና ከሚገቡ ምጽዋት ይለምን ነበር። በመሆኑም ትኩረቱን ከሌላ አቅጣጫ ወደ እነርሱ ለመመለስ ሲል፡-"ወደኛ ተመልከት" በማለት ጴጥሮስ ተናገረው። ሰውዬውም ወደ እነርሱ ተመለከተ። በጌታ በኢየሱስ ስምም ፈወሱት።

ሰባኪው በምን መንገድ ሐዋርያቱን ተመልከቱ እንዳለ የሚረዳ ይረዳዋል። እርሱ ለማንጸባረቅ የፈለገውን ምልክታማ በወቅቱ ተአምሩ ሲሠራ በአቅራቢያው የነበሩት ሰዎች ወደጴጥሮስ አተኩረው በመመልከት አሳይተው ነበር። ይህም ምልክታቸው ስሕተት ሆኖ በመገኘቱ ከጴጥሮስ ዘንድ " ... ስለምን ትኩር ብላችሁ ታዩናላችሁ?" የሚል ማስተካከያ በወቅቱ ተሰጥቶበታል። (ቁ.12) ሰባኪው ግን ዝቅ ብሎ ቁ. 12ን አላየም መሰል በዚህ መንገድ በመመልከት ያን ስሕተት በዚህ ዘመን የምንገኝ እኛ ደግመን እንድንፈጽም ወደ ሐዋርያቱ ተመልከቱ ይለናል። እርሱ በተናገረው መንገድ ሳይሆን በአግባቡ ከመልካም ሕይወታቸው ለመማር የቀደሙትንም ሆነ አሁን ያሉትን ቅዱሳን ሐዋርያት እንመለከታለን። (1ቆሮ. 4÷16፤ 11÷1፤ ፊልጵ.3÷17፤ ዕብ.13÷7)

ከማንም በላይ ደግሞ በሁሉም ነገር የእምነታችንን ጀማሪና ፈጻሚ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን እንመለከታለን (1ጴጥ.2÷21፤ ዕብ.3÷1፤ 12÷1-2)

ሰዎች በቤተ ክርስቲያናችን በአተረጓጎም ስሕተት ምን ያህል እየጠፉ እንደሆነ አስተውሉ። ይህ ሰባኪ ስሕተት ውስጥ የወደቀው የራሱን አሳብ ይዞ መጽሐፍ ቅዱሳን ለማንበብ በመሞከሩና ሐዋርያው ጴጥሮስና ዮሐንስ "ወደኛ ተመልከት" ያሉበትን ምክንያት ምዕራፉን ከላይ እስከታች አንብቦ መረዳት ሲገባው ጥራዝ ነጠቅ በመሆኑ ነው።

"ፊደል ይገድላል ትርጓሜ ያድናል" የሚል መርሕ ቃል በቤተ ክርስቲያን ተዘውትሮ ሲነገር ይደመጣል። ይህም "ፊደል ይገድላል መንፈስ ግን ሕይወትን ይሰጣል" የሚለው ቃል ተለውጦ ነው። (2ቆሮ. 3፥6፤ ግእዙንም ተመልከት)

የተደረገው ለውጥ በመልእክቱ ላይ የትርጉም መፋለስን ስለሚያመጣ ስሕተት ቢሆንም መመሪያው በመመሪያነቱ ባልከፋም ነበር። ነገር ግን መመሪያው ከመመሪያነቱ ሳያልፍ ይልቁንም በተቃራኒ መንገድ ሥራ ላይ በመዋሉ ዛሬ ዛሬ በቤተ ክርስቲያናችን ፊደል ከገደላቸው ይልቅ ትርጉም የፈጃቸው በዝተዋል።

ሌላው ችግር ደግሞ የብሉይ ኪዳንን አሳብ፥ ሥርዓትና ትእዛዝ ወደ ዐዲስ ኪዳን በቀጥታ አምጥቶ ጥቅም ላይ የማዋሉ ጉዳይ ነው። ብዙዎች ብሉይ ኪዳን ለዐዲስ ኪዳን ጥላና ምሳሌ መሆኑን ይዘነጉና የብሉይ ኪዳንን ሥርዓትና መመሪያ በዐዲስ ኪዳንም ይመሩበታል። ለምሳሌ ያህል የሚበሉና የማይበሉትን እንሰላት አስመልክቶ በብሉይ ኪዳን የተደነገገ አለ። (ዘሌዋ. 11፥1-47) በዐዲስ ኪዳን ውስጥ ግን ይህን ድንጋጌ የሚደግፍ ወይም የሚያጸና ሌላ ድንጋጌ የለም። እንዲያውም ድንጋጌውን የሚያፈርስ እንጂ። በዐዲስ ኪዳን ዘመን ሁሉ የተፈቀደልን ቢሆንም ሁሉ ግን አይጠቅምም። ሆኖም ርኩስ የሆነ ነገር ፈጽሞ የለም። ስለዚህ ሁሉም ሳይነቃቀፍና ሌላውን ሳያሰናክል ሁሉን እንደፍላጎቱ በእምነት እየተጠቀመ ለእግዚአብሔር ክብር እንዲያውል ታዝዟል። (የሐዋ.ሥራ 10፥15፤ ሮሜ 10፥1-3፤ 14፤ 1ቆሮ. 6፥12-13፤10፥23-33፤ ቁላ. 2፥16)

እንግዲህ ይህ ሁሉ ስሕተት ተደማምሮ ሕዝባችን ከማስተዋል መንገድ ወጥቷል። የእግዚአብሔርን ቅዱስ ፈቃድና አሳብም ሰቷል።